

MAGYAR LAPOK

XII. évfolyam, 12 (3174) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12-27.

Mindenkinek adni kell!

Vasárnap kezdődik meg az egész országban a Kormányzóné felhívásának valórváltása. Megindul a gyűjtés. Társadalmi egyesületek és leventeik indulnak el. Megkérdéznak mindenkit. Számadásra hívják minden lelkiismeretét. Alkalmat adnak mindenkinek, hogy leróhassa kötelességét a hazával, a hazát védelmező magyar honvéddel szemben.

A Kormányzóné határozott szavakkal jelentette ki felhívásában, hogy nem könyörömmel, hanem a szorgalmas jótékonykodással van szó. Mindenkinek kell adni. A szegénynek keveset, amennyi szegénységéből telik, a gazdagnak pedig sokat. Nem tíz és húsz pengőket, hanem százakat. Még így is csak morzsákat juttatnak azokért az áldozatokért, amelyeket értük hoznak meg a magyar honvédek a Don partján. Csak morzsákat juttatnak a honvédek hozzátartozóinak, akik minden este aggódással fekszenek le és minden reggel azzal kezdik el fohászukat: Istenem, tartsd meg, védelmezd és hozd vissza őket nekünk!

Mennyit ér az a nyugalom, az a biztonság, amelyben itthon élünk? Mennyit ér a nemzetnek, a hazának az az áldozat, amelyet olyan szívesen hoznak meg érte hős fiaik? Le lehet-e mérni pénzzel? Ki lehet-e számitani ellenértékét akár aranyban, vagy drágakövekben? Minden, amit nekik juttatunk, csap apró, jelentéktelen bizonyítéka annak, hogy nem feledkezünk meg róluk és nem hagyjuk el hozzátartozóikat. Olyan bizonyítékot kell szolgáltatnunk most az elkövetkező napokban magyar öntudatunkról, hogy visszhangja elemi erővel hatoljon el a Don melletti magyar állások legelső vonaláig!

A gazdagoknak sokat, nagyon sokat kell adniuk. Különösen kell ezt hangsúlyozni, mert egyesek szinte tüntetőleg tartózkodnak az adakozástól. Vannak, akikhez nem lehet hozzáférni, mert egész sereg ajtót kell áttörni és egész sereg alárendelt sereg akaszt el minden hozzáférhetőségi alkalmat. Ilyen helyekre a leventéket kell küldeni, akik határozott fellépéssel és akadályt nem ismerő elszántsággal törnek át minden ajtón, míg el nem jutnak a védelmezett helyre. A leventéket, akik nyílt szóval tudnak figyelmeztetni bárkit a kötelességére. Kivételes esetek lesznek ezek, mert a legtöbb helyen tárt karokkal fogadják azokat, akik a gyűjtés áldozatos feladatára vállalkoztak.

Még egy körülményre rá kell mutatnunk a gyűjtéssel kapcsolatban. Odakint a Don mellett most élet-halálharc folyik. A vörös rém utolsó erőfeszítéssel minden erőtartalmát, minden emberét és fegyverét ellenünk fordította. Emberfeletti kitartásra és a leghősiesebb önfeláldozásra van szükség, hogy ez az utolsó roham

Hadijelentést adott ki a honvédevezérkar a magyar frontszakasz védelmi harcairól

Egyensúly jött létre keleten a támadók és a védelem között

A Magyar Távírói Iroda jelenti: A honvéd vezérkar főnöke közli: 38. számú hadijelentés: A bolsevista támadási kísérletek az elmúlt héten a magyar hadsereg arcvonalára is kiterjedtek. A mínusz 20 fokos hidegben jelentős ellenséges erőkkel végrehajtott és páncéllökecsikkal is erősen támogatott bolsevista támadások a magyar és a támogató német csapatok kemény ellenállása folytán csak helyi sikereket vezettek. A hősiességgel kitartó csapatrészek harca és a kellő időben végrehajtott ellentámadások eredményeképpen a betört ellenséget sikerült elreteszelnie. Az orosz támadások dacára sok helyütt alkalom nyílt saját vállalkozások végrehajtására, melyek során az ellenségnek nagy veszteségeket okoztunk, sok földerődöt szétrobbantottunk és fegyvereket zsákmányoltunk. Repülőink éjjeli bevetésük során az ellenséges elhelyezési körletek és csapatrészek eredményes bombázásában vettek részt. Légvédelmünk két ellenséges repülőgépet lelőtt.

Egyre hevesebbek a szovjet támadások a Kaukázus előterében

Zürichbe érkezett jelentések szerint a Kaukázus előterében egyre hevesebb vonalra terjednek ki a szovjet támadások. A Kuma folyó vidékéről bevetett tartalékok erős német védelembe ütköztek. A harc ezen a vidéken egyre hevesebbé válik.

Berlinből közli, hogy a voronyezsi

harcokban a visszavert szovjet támadások még nem fejlődtek ki a tengelyhatárok részéről teljes mértékű támadó hadműveletté. Szovjet részről ugyanis a támadások nem olyan nagyok, mint a Don kanyarulatában. Sztalingrádnál, valamint a Kaukázusnál kialakult hadműveletek.

Sztalingrádnál nagy támadást kezdtek a bolsevisták

Berlin. (Bud. Tud.) A német fővárosban megállapítják, hogy a keleti fronton a helyzet tegnap óta nem változott lényegesen. A bolsevisták minden eddigi szakaszon folytatták támadásukat, még pedig nagyobb erőkkel. Támadások voltak a Középkaukázusban, a Don vidékén, Sztalingrádnál, Voronyezstől délre, Velikie Lukinál, az Ilmen tó felől délkeletre és a Ladoga tónál. A németek nem lankadó hevesesü elhárító harcokat folytattak. Berlinben az a vélemény alakult ki, hogy egyensúly jött létre a támadók és a védők között. Kiemelik, hogy a német ellenállás meg-

szilárdult és az ellentámadások mindinkább szaporodnak. Különösen kemény harc folyik Sztalingrádnál, ahol a szovjet csapatok nyilván úgynevezett nagy támadást kezdtek. Súlyos harcok folytak Voronyezsnél, az új támadószakaszon és a Ladoga tónál is. Az elpusztított szovjet páncélosok és a lelőtt repülőgépek nagyrésze az északi szakaszon esik. E jelentés ellenére Berlinben kitartanak amellett, hogy az eddigi támadóvonalak jelentik a fő harciterületet, melyek mellett az új támadások minden hevesesü ellenére sem bírhatnak hadműveleti jelentőséggel.

Kimerüléshez közelednek a Szovjet élelmiszerkészletei

Torinóból jelenti: (MTI) A Stefani Iroda jelenti: A 'Stampa' rámutat arra, hogy a termékeny ukrán területek elvesztése nyomán a Szovjet súlyos nehézségekkel küzd az élelmiszerellátásban. Fokozza a nehézségeket az a körülmény, hogy a németek 1941-42. évi támadás alkalmával Stalin elren-

delte a fenyegetett területek kiürítését és körülbelül 20 millió menekültet költöztettek a Volgától keletre eső területekre. Moszkva mind nagyobb nyomattal sürgeti szövetségeseitől az élelmiszer szállományokat, de a szövetségeseik maguk is sok gonddal küzdenek az Algírban és Marokkóban levő csapatok ellátása miatt másfelől jól tudják, hogy néhány hajókaravánra való élelmiszerrel ugysem tudnak segíteni a Szovjeten. A szovjet készletei az ősz óta annyira elfogytak, hogy most már a kimerüléshez közelednek. Ez a helyzet magyarázza, hogy a szovjet most minden

erejét összeszedte a nagy támadásra, mert ránézve létkérdés Ukrajna visszafoglalása.

Keltészeli az ellenséges hajót az új német torpedó

Berlinből jelenti: (B. T.) A német tengeralattjáró had építő mérnököknek vezetője, aki Dönitz tengeroagyona a tengeralattjárók főparancsnokának főhadiszállására van beosztva, Drezdában egy összejövetelen közölte, hogy Németország olyan tengeralattjárókat állított szolgálatba, amelyek a víz színén több mint 20 mérföldes sebességgel haladnak. Ezeket az újfajta tengeralattjárókat, főként az egyedüljáró gyors hajók ellen állítják harcba. Ezenkívül új rendszerű torpedótipust szerkesztettek, amelyek az ellenséges hajókat keltészeli hatása van. A torpedókat AAL (angolna) névvel jelölik. Új eljárást találtak fel a hajók felkutatására is.

Angol szolgálatban álló francia csapatokra mértek súlyos csapást a németek

Berlinből jelenti: (MTI) A Nemzetközi Tájékoztató Iroda jelenti a tuniszi harctérről:

A tuniszi harctér déli részén az amerikai szolgálatban álló francia csapatok nagyobb erővel, páncélos támogatással ismét megtámadták a tengely állásait, az Atlasz hegység ki-jaratánál. A támadásokat az ellenség véres veszteségével visszaverték. Francia csapatok többórás ütközet után sok halottjuk és páncélosaik felének hátrahagyásával visszahúzódtak eredeti állásaikba. A tengelycsapatok több súlyos francia sebesültet ápolnak. A többi szakaszon sehol sem volt nagyobb harci tevékenység. A rohamcsapatok, amelyek hadifoglyokkal tértek vissza, megerősítették azt az értesülést, hogy Tebastától délkeletre amerikai csapatok gyülekeznek. Medjez el Bab vidékén az angol-szász csapatok élénk mozdulatai tovább folynak, úgyhogy e szakaszon rövid idő alatt számolni lehet a harcok megindulásával. A német légi erő sikerrel hajtott végre egész sor vállalkozást. Különösen eredményes volt az éjszakai támadás Biszkra repülőtere ellen, ahol nagy tüzvészeket okoztak. A tüzvészeket még száz kilométerrel is látni lehetett. A lángok felgyújtottak egy üzemanyagraktárt, úgy hogy a következő támadó hullám világosan láthatta célját és telitalálatokkal elpusztított több repülőgépet.

Lőszerszállítás szovjet bombazáporban

Hogyan értekeznek a magyar honvéd a baráti németek katonáival?

Valahol Oroszországban. Kora hajnalban indultunk el éjszakai szállásunkról, ahol bizony elég nyugtalan éjszakánk volt a szovjet repülő-támadások miatt. Utunk célja: a Don.

Dombra föl, dombról le kacskaringósan vezet utunk. Gépkocsinkban négyen ülünk, kezünk ügyében kipróbált géppisztolyunk és egy ládikóban fejenként két kézisgránát.

Az út elég forgalmas. Tehergépkocsik, személyautók, motorkerékpárok jönnek, mennek, viszik a pótlást előre és hozza a sebesülteket hátra.

Rövidebb, hosszabb időközökben hol éles csattanás, hol tompa puffanást hallunk. Űzeink vívják véres párbajukat az oroszokkal. Hála Istennek, ebben a párbajban is mi vagyunk a kezdeményezők és mi kerülünk ki győztesen belőle.

Ütött-kopott, széljárta faluba érünk. Az első házakon már látszik, hogy a sok nyomoruságos orosz falu között is nyomoruságos ez a település, ahol emberek laknak, vagy még most is laknak. Mert bizony itt elől, közel a tüzvonalhoz, a faluk üresek, csak honvédek lakják, a lakosság vagy elmenekült, vagy hátrább telepítették őket le jószágaikkal együtt.

Az út jobboldalán jelzők mutatják, hány és milyen alakulat tanyázik a faluban, vagy azon is túl. Ez a falu három baráti nemzet közös arconalának egyik találkozó pontja. Az útjelzők is elárulják ezt. A piros-fehér-zöld szegélyű táblák mellett, alatta, vagy fölötté horogkeresztes jelzők és zöld-fehér-piros táblák mutatják, hogy a közös ellenség ellen közös erővel vette fel a küzdelmet a magyar honvédség, a német haderő és az olasz hadsereg.

A falun egész lassu menetben megyünk végig. Mindössze négy sor házból áll a hosszú falu és a „főtéren” nem messze egymástól székelt a három parancsnokság. Zászlók mutatják a házat, ahol a parancsnokságunk van.

Egy rozoga gémeskút korhadt kávája mellett kis csoport áll. A csoport „közvetlábba” beszél, tárgyal. Hatan vannak. Két honvéd, három kakastollas bersaglieri és egy szárkeruhás, csizmás német katona.

Itt már megállunk. A nemzetközi csoport cigarettázik és olyannyira elmerült a beszélgetésben, hogy csak akkor vesznek észre, amikor jó hangoson rájuk köszönök:

— Zdrasztyujtye!

Magyar bajtársaimat kérdelem, mi van itt, mosolyogva mondja, hogy arról beszélgetnek, hol lehetne egy kis csirkéhez jutni, hogy csirkepaprikást főzzenek.

Csodálkozva kérdelem:

— Hát tud olaszul és németül?

— Dehogyan tudok, — hangzik a válasz, — de azért megértjük egymást a kamerádokkal.

— No, ezt én is kipróbálom, — határozom el magamban és magyarul szöveg egyik olaszhoz:

— Hová való?

— Nyeponyimaj!

— No ez is megtanult már annyit oroszul: de én nem értem, — mondom és megkínálom cigarettával a társaságot.

Tekintve, hogy sietős az utam, ott hagyom a magyar-német-olasz találkozót és biztos vagyok benne, hogy a hat bajtárs azért estére jó magyarosan főzött csirkepaprikást fog vacsorázni.

Három nehéz teherautó porzik el előttünk. Jó párszáz méter előnye van a három kocsinak. Dombra tartunk. Kocsink nagy hörgéssel, zakatolással má-

szik a meredek úton. Hiába, a fél éves harcéri szolgálat megviselte a „tüdejét”.

Csendben ülünk. Felértünk a dombtetőre. A három teherautó már jó ötszáz méterre halad előttünk. Figyelem a tájat. Csendes minden. Legalább is úgy érzem, mert itt benn a kocsiban bizony nagy a zaj — a motortól.

Ujabb emelkedés után látjuk ám, hogy áll a három teherautó.

— Ugyan mi lelte őket, — kérdi a vezető és mit sem sejtve megyünk előre. Az út mentén kétoldalt mély árok. Száraz fűcsomók, itt-ott napraforgószár hajladozik árván.

Magam elé meredek. Egyszer csak furcsa kátogásra leszek figyelmes. Meg is kérdelem, kihagy talán a motor?

De nem ez a baj.

Nézek a kocsit alá. Porzik az út. Porkígyó kúszik felénk villámgyorsan. Repülőgéppuska lövedéke porzik az úton.

— Hü a nemjót! Repülő-támadás!

Mintegy 150 méterre lehetünk az álló kocsitól. Most egy pillanat alatt rájövök, miért is álltak a kocsik. Ők már észrevették a repülőket és nem is gondoltak arra, hogy mi az alacsony, zárt személykocsiból nem látjuk fölöttünk az eget.

Megállunk mi is. Veszett gyorsan ugrik ki a kocsiból.

Eddig szerencsénk volt, mert a porkígyó a kocsit oldala mellett kúszott el.

jobbról is és balról is.

Nincs időnk körülnézni: Hamar az árokba.

Kocsink az út túlsó oldalán áll. Nézem az eget. A hátunk mögött, ahonnan jöttünk, két fekete szunyog látszik. Nagyon messze vannak. A Rata.

Annyit már tudunk, hogy a két Rata után bizonyára jön még több is. Mert kettesben nem nagyon mernek legénykedni a mi oldalunkon.

Hirtelen nagy dörrenéseket hallunk. Ezek már ők! Bombáznak valahol. Csak mi ne kapjunk belőle.

De alighogy ezt gondolom, máris fel-tűnik magasan egy gép. Felettünk száll el.

Elhagy bennünket.

Tőlünk jobbra, most óriási villanás, mintha megnyílt volna a föld.

Hatalmas földoszlop tör az ég felé, majd újabb nagy dörrenés. Utána még kettő.

— No ez egy sorozat volt, — sóhajtok fel, de utána egészen az árok fenekére lapulok, mert hallom a hulló újabb bombasivítést. Nem is egyet háromét.

Ez meg az út másik oldalán esik le a mezőre.

— Uram, Isten, mi lesz itt? — kérdelem magamtól, mert a Don fölől újabb gépeket látok jönni. Taláncsak nem ezt az árva négy gépkocsit támadja egy egész bombázó század?

Szeges

munkára, állandó munkára cipésségéket felveszek. Cim: Boros Károly cipész Budapest IV. Galamb-u. 6

De nincs is időm befejezni magánbeszélgetésemet, máris látom, hogy a kőzeledő gépek éles kanyarral irányt változtatnak és usgyi, neki mennek, amerre az ég szürke.

— Hát ezeket ugyan mi lelte? — hallom egyik bajtársamat.

A felelet megérkezik:

Három Héja jelent meg a nyugati égbolton és nevükhöz méltó gyorsasággal „vágatnak” a támadók után.

Nem sokat láthatunk, mert az oroszok eltűntek és a Héják is folytatják útjukat.

Hogy hová? Nem tudjuk. Az a fontos, hogy idejében érkeztek. Előre megyek a teherautóhoz. Fialat hadapród áll a kocsit mellett. Biztos kézzel sodor egy cigarettát, mintha nem is minket támadtak volna a repülők.

Bemutatkozás után kérdelem, hogy mit visznek a kocsikban.

— Semmi az egész, — hangzik a válasz, — lőszer és robbanóanyag van a három kocsin.

Érzem, hogy halványabb leszek, még a gondolatra is, mi lett volna, ha véletlenül a kocsikra hull egy bomba.

Egy perc múlva már fölényesen intom le magam:

— Semmi! Ez a katonaszerencse.

Rozsmay Simon, hadnagy.

Papp Lajost állította a város a házikezelésbe vett Rimanóczy-fürdő és szálloda élére

Azonnal átveszik az intézményt és a legszükségesebb javításokat is elvégzik

Nagyvárada. Saját tud. Szombaton délután 12 órakor dr. Hlatky Endre főispán elnöklésével rendkívüli kisgyűlést tartott a város törvényhatósági bizottsága. A főispán nyitotta meg az ülést és először az önálló kisgyűlési ügyeket tárgyalták le.

A tárgyszorozat első és legfontosabb pontja a Rimanóczy-fürdő és szálloda bérletének kérdése volt. Klemens Rezső gazdasági tanácsnok olvasta fel a polgármester előterjesztését ebben a kérdésben. Ismertette az előzményeket. Tudvalevőleg a törvényhatósági bizottság úgy határozott, hogy abban az esetben, ha Székely Gyula és Fészl József a várossal kötéendő szerződést bármilyen formában nem írják alá, a fürdőt és szállodát ideiglenes házikezelésbe vegyék. Ennélfogva, tekintettel arra hogy Székely és Fészl között nem jött létre a társulási megegyeződés, javasolja, hogy addig is, míg az újonnan jelentkező bérlettel a gazdasági ügyosztály a bérletkérdést le-tárgyalhatja, a város azonnali hatállyal vegye át a fürdőt és a szállodát. A házikezelés ideiglenes vezetésével a köz-üzemeket bízzák meg, illetőleg a szálloda és fürdő vezetését Papp Lajosra, az idegenforgalmi hivatal vezetőjére bízzák, a mellé kirendelt műszaki tisztviselővel együtt. Javaslattal tett arra vonatkozólag is, hogy a legszükségesebb beruházási eszközöket a 70 ezer pengő városi hozzájárulás alapján azonnal pótolják. Az átvétel lebonyolítására Máthé Pál, Fenessy László, Krausz Samu, Pintér István, valamint a gazdasági ügyosztály, mérnöki hivatal és a számvevőség kiküldöttje végzik.

A kisgyűlés az előterjesztést vita nélkül egyhangulag elfogadta.

A gépipari középiskola részére mintaműhely elhelyezésére a Mészáros-utca 2. szám alatti két helyiségből álló lakás bérbeviteléhez járultak hozzá ezután egy évi időtartamra, havi 70 pengős költséggel.

Dr. Gyapay László helyettes polgármester ismertette a hegyközség hegyőreinek kérelmét a városi kézbesítésekért járó díj megállapítására. A polgármester ezt a kérdést a költségvetés miniszterközi bizottságának tárgyalásánál ismertette és ott kézbesítési költség címen 250 pengős havi hozzájárulást engedélyeztek.

Dr. Dalló Gyula kulturatanácsnok a kolozsvári Nemzeti Színház operai tagozatának vezetőivel folytatott tárgyalásokról számolt be. A kolozsváriak készséggel hozzájárultak ahhoz, hogy Nagyváradon tíz operaelőadást tartsanak és előadásenként 1000 pengő városi hozzájárulást és két tehergépkocsi rendelkezésre bocsátását kérték a díszletek és kellékek leszállítására. A miniszterközi bizottság tárgyalásán a polgármester ezt a kérdést is ismertette és a bizottság kilenc ezer pengő felvételét engedélyezte. A kisgyűlés felhatalmazta a polgármestert, hogy ebben a megállapított keretben tárgyalhasson az operavezetőivel. Dr. Soós István polgármester ezután még bejelentette hogy a kultuszminisztériumban Hász Aladár miniszteri tanácsos örömmel vette a kezdeményezést és minden remény megvan arra, hogy a minisztérium magára vállalja az operaelőadások költségeinek fe-

lét. Ezt a kérdést Hász Aladár legközelebbi nagyváradi útja alkalmával tisztáznai fogják.

Tudomásul vette a kisgyűlés, hogy a városi könyvtárban 960 pengő évi fizetéssel ruhatárost alkalmaznak. Ugyanakkor kimondták, hogy a könyvtárban ruhatári díjat egyáltalán nem szednek.

Dr. Dalló Gyula tanácsnok a Szilgetyi Színház részére egy fekete körfüggöny beszerzését javasolta. A körfü-

Fej-

és deréktájás, idegesség, émelygés, tisztátalan teint gyakran csak az emésztési zavaroknak következménye. Ilyenkor is kell a DARMOL

göny 3000 pengőbe kerülne. Kérte, hogy a színház tatarozására szánt összegből pótolják ezt a régi hiányosságot. A kisgyűlés a javaslatot egyhangulag elfogadta.

A közgyűlést előkészítő ügyek során hozzájárult a kisgyűlés Leel Össy Imre és Sárossy Gyula nagyváradi lakosok bor- és szeszfőzde létesítése iránti kérelméhez, majd a Körös-kaszárnya ügyében a vármegyével folytatandó anyagi természetű tárgyalások lefolytatására névtagu bizottságot jelölt ki.

Dr. Soós István polgármester végül bejelentette, hogy január 29-én délután 5 órakor tartják meg a törvényhatósági bizottság közgyűlését, az ezt előkészítő kisgyűlést pedig január hó 23-án délelőtt 11 órára tűzték ki.

Tíz amerikai katonai repülőgép szállott le Liszabon mellett

Küszöbön áll a nyolcadik brit hadsereg támadása. Elkecsereedett harcok Stalingrád térségében

Liszabonból jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: A Liszabon melletti repülőtéren pénteken tíz amerikai katonai repülőgép szállott le. Madridból jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: A hadsereg legfelsőbb tanácsa, amely csütörtökön ült össze, pénteken folytatta megbeszéléseit.

Berlinből jelentik: (MTI) Az Interinf jelenti: A Nemzetközi Tájékoztató Iroda jelenti az északafrikai harctérről:

Libiában a brit felvonulás lényegében befejezettnek tekinthető, úgyhogy január 16-ára várják a 8-ik brit hadsereg támadását. Montgomery gyorskötélkeinek és tüzérségének zömét, a tengelycsapatok déli szárnya előtt összpontosította. A német vadászok légi harcokban 28 angol gépet lőttek le. A tengely repülői jó eredménnyel bombázták Benghazai kikötőjét.

Róma. (MTI) A *Giornale d'Italia* idézi a *Suisse* londoni tudósítójának jelentését, amely szerint az észak-afrikai hadműveletek lassubodásának az utánpótlási nehézségek az okai.

Emiatt még nem sikerült felszerelni Giraud csapatait. Londonban úgy tudják, hogy a tengelyhatalmak sok tengeraltjárót vontak össze az afrikai partok előtt.

Erősbödő hidegben heves harcok folynak a keleti fronton

Berlinből jelentik: Az Interinf jelenti: Bár az egész keleti arcvonalat újabb hideghullám árasztotta el, csütörtökön is tovább tartottak valamennyi fronton a súlyos harcok. Elkecsereedett harcok mindkét oldalon Stalingrád térségében. A bolsevisták nagy páncélos erőkkel kíséreltek meg támadásokat, 35 szovjet harckocsit megsemmisítettünk. A német önműködő fegyverek pusztító tüze megtizedelte az ellenséges lövészkötéleket és a támadóknak rendkívül nagy veszteségeket okozott. A nagy Don-kanyarban meglepetésszerű ellentámadásokkal elfoglaltunk több helységet és azokat tartani is tudtuk. A Don középső folyásának vidékén a bolsevisták folytatták támadásaikat, amelyben sok páncélos és löveget vetettek harcba. A német és szövetséges csapatok ellenállásán a támadás valamennyi fronton megakadt. Magát Velkije Luki támaszpontját nem támadta az ellenség. Éjszaka folyamán vonalainkon átszivárgott egy szovjet robbantó különítmény, amelyet megsemmisítettünk. Egyetlen éjszaka maradt tagja elmondotta, hogy egy parancsnoki állást kellett volna felrobbantaniok. Az Ilmen tótól délkeletre a szovjet kisebb erőkkel támadott, mint a megelőző napokban.

Berlin. (MTI) A Német TI jelenti: A keleti arcvonal középső szakaszán, valamint az Ilmen-tó vidékén pénteken megsemmisült nagyobb szovjet légierőknek a német állások elleni támadásai. Német vadászipilóták elhárították a támadásokat. A két szakaszon a németek veszteség nélkül 47 bolsevista repülőgépet lőttek le.

Jelentékenyen fokozódott Libiában a légitvékenység

Róma. (MTI) A Stefani jelenti: Az olasz főhadiszállás 965. közleménye: Libia felett csütörtökön jelentékenyen fokozódott a légitvékenység. Német vadászok nagyobb kötelékekkel szembeszálltak az ellenséggel és ismételt heves légi harcok során 8 gépet lelőttek. Fezzában szaharai osztagaink eredményes csatározásokat folytattak gépesített csapatokkal. A tuniszi arcvonal déli szakaszán vissza-

csékely kárt okoztak. Két ellenséges gépet elpusztítottunk. Német repülőket eltaláltak két ellenséges hajóegységet, közülük az egyik hadihajó volt. A legutóbbi napok hadműveleteiből két olasz gép nem tért vissza.

Berlin. (MTI) A Német TI jelenti a Führer főhadiszállásáról. A véderő főparancsnoksága közli: A keleti front déli részén a súlyos védekező harcok nagy heveséggel folynak. Stalingrád területén a német csapatok az ellenség állandó támadásaival szemben elkecsereedett harcokban megvédelmezték magukat. 75 szovjet harckocsit megsemmisítettünk. Az ellenség támadása Velkije Lukinál megsemmisült. Az Ilmen-tótól délkeletre és a Ladoga-tótól délre a szovjet csapatokat kemény harcokban visszautasítottuk. Egy német hadtest 141 páncélos megsemmisített. A légierő éjjelnappal támogatta a hadsereg kötelekeit. Az ellenség 67 gépet veszített. Saját veszteségünk négy gép.

Több helyen zavargások tombolnak az angol-amerikai érdekeltségű országokban

Kormányváltás fenyegeti Ausztráliát

Stockholm. (MTI) A Német TI jelenti: Az *Aftonbladet* jelentése szerint Ausztráliában kormányváltás fenyeget. A kormány még saját pártja kebelében is bizalmatlanságba ütközik.

Ankara. (MTI) A Stefani jelenti Teheráni jelentés szerint Irán fővárosában legutóbb olyan nagymérvű zavargások törtek ki, hogy egy magasrangú amerikai tiszt kellett átvegye az iráni rendőri erők vezetését. A helyzet egyébként az egész országban nagyon komoly. Ugy tudják, hogy

az utóbbi napokban több mint 350 iráni nacionalistát vetettek börtönbe.

Genf. (MTI) A Német TI jelenti: A *Manchester Guardian* újdélhi jelentése szerint Indiában az éhínség hatalmas arányokat öltött. Több tartományban nagy a hiány élelmiszerben és ruhaneműekben. Több helyen munkázavargások törtek ki.

Buenos Aires. (MTI) A Német TI jelenti: Braziliából érkező hírek szerint egy összeesküvő csoport foglyul akarta ejteni és meg akarta gyilkolni Vargas köztársasági elnököt. Az ösz-

szeesküvés élén egy tábornok állott. Az összeesküvéssel kapcsolatban sok tisztet és politikai személyiséget letartóztattak.

Stockholm. (MTI) A Német TI jelenti: Az *Aftonbladet* londoni jelentése szerint Yes dr a csungkingi kormány londoni sajtótájékoztatója azzal az állítással szemben, amely szerint Kínának légiúton ma is anyu hadianyagot szállítanak, mint ezelőtt a burmai úton, kijelentette, hogy az, amit Kína ma kap nevétségesen kevés.

Francia folyóirat érdekes cikkben leplezi le a francia külügyminisztérium németellenes eljárását

Észak-Afrikában is szabadon bocsájtják a németek a foglyul ejtett franciákat

Párizs. (MTI) Az egyik francia folyóirat cikket közöl a vichy francia külügyminisztériumban uralkodó állapotokról. A cikk szerint a minisztérium több tisztviselője állást foglalt az együttműködés ellen. Ezek a tisztviselők nem riadtak vissza attól sem, hogy a külügyminisztériumban sztrájkot szervezzenek. *Laval* megbüntethette volna ezeket az árulókat, de mindössze annyit tett, hogy szabadságra küldte őket.

Vichy. (MTI) A Német TI jelenti. A Führernek arról a rendeletéről, amelynek értelmében az Észak-Afrikában foglyul ejtett franciákat szabadonbocsájtják vichy illetékes körök kijelentették, hogy ez a nagylelkű

cselekedet bizonyosságot tesz arról a megértésről, amelyet a Führer az északafrikai francia lakosság iránt tanúsít. *Hitler* számotvetett azzal a ténnyel, hogy az afrikai francia lakosság hűtlen vezérei megtevesztésnek áldozata.

Tetuan. (MTI) A Stefani jelenti: Mac Milan az északafrikai angol megbízott kijelentette, hogy *Giraud* és *De Gaulle* közötti meg egyezésre számítanak. Közölte még, hogy csak ideiglenesen ismerik el az északafrikai francia kormányt.

Stockholm. (MTI) A Német TI jelenti: Az angol kormány az észak-afrikai kérdésekben vallott felfogását jegyzékbe foglalta össze és eljuttatta

az Egyesült Államok kormányához. *Amszterdam*. (MTI) A Német TI jelenti: A londoni rádióállomás szerint Collinwood angol újságíró kijelentette, hogy az észak-afrikai politikai helyzet nem olyan egyszerű és nem lehet egy kézfogással megoldottnak tekinteni.

Berlin. (MTI) A Führer Johann Mohrnak, egy tengeraltjáró parancsnokának a vaskereszt lovagkeresztjéhez a tölgyfalombot adományozta. Mohr sorhajóhadnagy elsúlyasztotta a *Dunedin* angol cirkálót és 16 felfegyverzett kereskedelmi hajót 103.000 tonnával.

OL VÁSÁROLHAT

elsőrendű minőségű
délvidéki flortalpu

ARISNYÁT?

Tiszta gyapju szvet-
tert, pullover, kesz-
tyűt, téli női nadrágot

ORVÁTH KÁROLY

cégnél Hlatky-u. 8

Uj elnök az Országos Közegészségügyi Tanács élén

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A Kormányzó Scholtz Kornél nyugalmazott belügyi államtitkárt az Országos Közegészségügyi Tanács elnökévé nevezte ki.

Kávéházakban és vendéglőkben kérje
Magyar Lapok-at

„Édes Istenem, ha nekem egy kékszemű kislányom lehetne!”

Találkozás a szeretettel, amely manapság csak
a szegények szívében lakik

— Hol a boldogság mostanában?
— Barátságos, meleg szobában, —
mondjuk válaszként mindnyájan, a nagy
költőt idézve. Közel száz éve, hogy
mezíródtak ezek a szép sorok és azóta
is ez maradt a téli jelmondatunk. Van-e
biztonságosabb, boldogabb érzés, mint
csikorgó hidegben a jól-fűtött otthon
barátságos melegéből nézegetni az ut-
cára? Nézni a fázó, siető embereket, a
didergő kismadarakat, azután újra meg
újra megköszönni Istennek, hogy „Van
honnét rakni a kandallóra fát.”

Csak ne kellene arra gondolni, hogy
nagyon sok kis szobában hideg az ilén
a kályha, hogy a barátságos meleget, ha
érzik is néha napján, nagy ára van en-
nek. Félnapig álldögölés néhány kiló
fáért a hosszú sorban, csikorgó hideg-
ben. Arra gondoltam, hogy az ilyen
szegény, fázó szívekből biztosan kihalt
minden szeretet és telve vannak nehéz,
keserű érzésekkel. És hogy ez nem így
van, annak olyan szép példáját láttam a
minap, hogy ezt le kell írnom, hadd
örüljenek neki mások is, hadd melege-
djenek a szeretet lángjai mellett azok is,
akik még nem dideregtek hideg kályha
mellett sohasem.

Két kopott, rongyos édesanya

Szürke háfelhaktól terhes alkonyat-
ban kopott, fázó kis asszony nehéz szá-
kot vontatva a hátán. Soha nem láttam
azelőtt, se azóta. Elöttem baktatott, na-
gyon fáradtan. Két rongyos kislány-
kal szembe jött egy, ha lehet, még ko-
pottabb, fáradtabb édesanya. A két ki-
csi fázott, topogott, ugrált, de vidám
volt, mint két kis veréb. A nagyobbik,
a kislány, fűtyörészett. Ismerték talán az
én szákos asszonyomat, mert megálltak
vele beszélgetni. Nem érthettem őket,
mert én is megálltam és közben eltávo-
kodtak tőlem. El is feledkeztem volna
róluk, de mikor tovább indultam, belé-
ltek ütköztem. A járdán közepén álltak
mind a négyen, a szákból ki volt öntve
a fa és osztottak rajta. Boldog, megelé-
gedett arccal felelték a darabokat, egyet
vissza a szákból, egyet a kosárba. A két
gyerek állt mellettük, a kis fióká most
már teli tudóval, szinte ujjongva fű-
työlt.

Akik most látják először egymást

Mi tagadás, forgalmi akadályt okoztak
a járdán, szerencsére, hogy nem nagy-
forgalmu hely az utcánk. Még így is so-
kan békéltelkedtek, egy gyerekocsit
tőlő nagymana éppen nagyon haragú-
dott, hogy kis kedvencét feltartóztat-
ták. De ők nem is nagyon hallgattak a
hörlállók megjegyzéseire, nyugodt lé-
lekkel osztottak tovább.

Gondoltam, csak szomszédok lehet-
nek, otthon is elintézhetik a dolgot.
Odamentem és mandtam ezt nekik.

— Szomszédok? Dehogyan is vagyunk
szomszédok. Most láttuk először egy-
mást.

— Hát akkor miért ad neki fát?

— Miért? Mert nincs neki és a beteg
ura hideg szobában fekszik.

Olyan természetesen mondta ezt, olyan
magától értetődő egyszerűséggel, hogy
egy pillanatra magam is elhittem, hogy
ez így van rendjén. Azután nagyon, de

nagyon alszágyeltem magam. Szégyel-
tem a barátságos, fűtött szobákat, a ma-
gamét, a sokakét. Vajjon akart még va-
laki, aki elfelejtte a drága tüzelőjét
szobában? És mindezt annyi természetes
jóssággal, mint ez a szegény kis kopott
asszony? Milyen boldogan térdelt a há-
van, szeméből sugárzott az öröm. Talán
most életében érezte meg, hogy milyen
nagy boldogság adni. Adni a kevésből is
annak, akinek anyuja sincsen. Látni a
megajándékozott örömet és vele örülni
a kevésből. Mintha minden egyes darab
tüzelővel a meleg szívéből is adott vol-
na egy keveset. És vajjon a másik, a
még elesettebb megérezte-e a szívát a
fadarabok mellett?

Kérdeztem, hogy hívják és hol lakik.
Nem mondta meg.

— Nem azért, mert szégyeltem, hanem
hát minnek?

Ennyit mondott és leparolta szoknyá-
járól a hávat, amint felállt. Addig fog-
gattam, hogy mégis mondott magáról
egyet-mást. Hogy nagyon szegény, azt
láttam, mondani sem kellett. Mikor a

gyerekekről kérdeztem, felragyogott a
szeme és beszédesebb lett valamivel. Há-
rom fiáról beszélt ragyogó szemekkel.
Anyja volt.

— Áprilisra várom a negyediket, —
fejezte be a szót, — édes Istenem, ha
azt megérhetném, hogy kislány lesz!
Ha nekem egy kékszemű lányom lesz!

Azóta sokszor gondoltam, hogy mese
volt az egész. Mert még moséknak is na-
gyon szép lett volna. Lehet, hogy nem
is földi lény volt az asszony és mire
hazaért, lehullt róla a foltos szürke ka-
bát és tündérszárnyak voltak alatta. A
fa pedig szinaranyúvá változott a szá-
kjában.

Vagy vannak még ma is mesék? Az
Ut 1943. évében, amikor az agyudörzés
már megszokott zaj és a bombák anyyi
édesanya és ártatlan gyermek életét olt-
ják ki. Vannak még ma is tündérek,
akik szakadt ruhában járnak az embe-
rek közt, hogy el ne árulják magukat,
hogy a szívük csillogó aranya át ne fe-
nyesedjék az egyszerű ruha alatt? Ha az
így van, akkor még is szép az élet, még
akkor is szép, ha a fáért sorba kell áll-
ni és ha nagyon sok helyen nincs is
mit a türe rakni.

Mert lesz, egészen biztosan lesz, ahol
még az emberek lelkeiben annyi jószág
és ennyi hit van!

A példamutató szürke tündéretet pe-
dig ne sajnáljunk egy röpké fohászt
küldeni Ahhoz, aki a születendő kistün-
derek sorsát irányítja. Hogy negye-
diknek küldjön hát neki egy kékszemű
„kislányt”.

Ujházyné Tóth Mária.

Gyermeknyomor a Szovjetunió országaiban

Valóságos társadalmi osztályt alkotnak
a kiskorú gonosztevők

Nemrégiben Rooseveltné elnöklété-
vel „nemzetközi konferencia” ülése-
zett Londonban, amelyen dicsőreleg
emlékeztek meg a szovjetkormány-
nak az ifjúság nevelése terén elért
„eredményeiről”. Vajjon hogy állunk
ezekkel az eredményekkel?

Mit jelent ez a szó „urkán”? Talán
egy délamerikai indián törzs neve
vagy valamelyik polinéziai szigetcsop-
port lakóinak megjelölése? Egyik
sem — mert urkánoknak nevezik a
Szovjetunióban a gyermekgonoszte-

vőket. Amerre csak megy az ember,
minden szovjet város utcáin és terein
szembe ötlöttek ezek a 10—5 éves
gyermek. Bizos rongyokba burkol-
tan, sápadtan és álmatlanul, szemük-
ben a bűnözés csillogása. Mint veszé-
lyes ragadozók sompolyogtak el a
járókelők mellett, rekedt hangon be-
szélnék valami csak általuk érthető
nyelven. Ilyen ifjúsága volt a szov-
jet rendszernek, élő vád Sztalin és
társai ellen.

Nyílt utcán támadják meg a járókelőket

A kis banditák esinyjeiről egész me-
sét híreszteltek. Az kicsiség volt,
hogy idős asszonyokat leköpdöste az
utcán és mocskos szavakkal illeték
őket. Az urkánok megtámadták a
piacról hazatérő háziasszonyokat,
hogy elvegyék tőlük táskáikat. Más-
soknak kirántották kezéből a kénitá-
s-kat. Világos nappal kifosztották egész
üzleteket az elárúsítók ellenkezését
legyőzve. Sötét éjjelenek meglesték
a szerelmes párokat, akiket alaposan
megzsaroltak. A legkisebb védekezés-
re a kezükben villogó borotvakés fe-
nyegetésével válaszoltak. Nem egy
embert találtak reggelenként az ut-

cán átvágott torokkal. Ki felelős
mindezt? Elsősorban a szovjet ne-
velési módszer, ami a gyermekből
minden finomabb romantikus érzést
kiölt. Mesék és regék helyett bolse-
vista agitációs röpiratokkal táplálták
a fiatal lelkeket. A szörnyű nyomor
és a közeposztály megsemmisítése ez-
reket sodort az utcára. A GPU áldo-
zatának árvái szintén az urkánokhoz
csatlakoztak. Végül is kénytelen volt
a kormány intézkedéseket tenni. Az
urkánok javítóintézetbe kerültek,
hogy „jellelmes szovjetpolgárokat”
neveljenek belőlük.

Rommálott házak között, puskával a kézben

Egy időre tényleg eltűntek a be-
törő-gyerekek. Amint a háború kitört
egyre kevesebbet és kevesebbet tö-
rődtek velük. A rommálott házak kö-
zött ismét ott szaladgálnak a fickók
puskával kezükben. A nagyvárosok

utcáin tömegével látni az ittasan diül-
lönzölő fiúkat.

A szovjet hatatom rabszolgáinká-
jában nincs módja a szülőknak a gye-
rekeikre ügyelni. Nem egyszer Szibé-
riába száműzték a szülőket, míg a

divat változik

s a hölgyek változatlanul a leg-
jobbat akarják! Jól teszik! Leg-
ujabb karcsúsító fűzők

Kováts Sándorné

specialistánál rendelhetők.

Szent Gellért-u. 10. Nilgesz-telep.

gyermekük ott maradtak az utca
fertőjében.

Ilyen a gyermekvilág a dícsőített
szovjet paradicsomban, tényekkel igaz-
olt nyomoruság és átok. Magyar
apák és anyák, ez a sors várna fiaitok-
ra és lányotokra, ha nem állnának a
vártáru katonáink a keleti arcvonal-
on! (TFK)

MAGYAR HŐSÖK

**Varju László őrzetelő
és Boldizsár Béla szakasz-
vezető hőstette**

Ötletességével és bátorságával ki-
váló szolgálatot tett a Galdjovka
környékén vívott harcokban Varju
László őrzetelő.

1942. szeptember 24-én azt a pa-
raesöt kapta, hogy rajával kutassa
fel az ellenség műszaki zárának ak-
natelepítését és tegye ártalmatlanná
azokat. Varju László feladatának tel-
jesítése közben rajától távolabb me-
ve, immár a szovjet vonalon túl várat-
lanul ellenséges fedezékre bukkant.
Visszavonulásra már nem volt ideje
s ezért lélekjelenlétét megőrizve vak-
merő ötlettel beugrott az ellenséges
árokba s a meglepet oroszokat ciga-
rettával kínálta meg. Tudta azt, hogy
az aknamezőben nyitott résen rövi-
desen nyomon követi őt járőre. Ezért
cigarettaival és ezóval mindaddig tar-
totta a megrökönyödött bolsevistákat,
amíg a rohamrészek csakugyan a kö-
zelbe értek. Ekkor hirtelen megadás-
ra szólította fel a szovjet katonákat
és 16 foglyot ejtett. Utóbb raja élén
felgöngyölítette az ellenség egész
támpontját.

Mindenkor rendületlen magatartá-
sával tüntette ki magát a szovjet él-
len vívott harcok során Boldizsár
Béla szakaszvezető, egyik gyalogkö-
telükünk tisztje.

1942. szeptember 9-én önként je-
lentkezett az egyik különleges vállal-
kozást végrehajtó rohamjárőr veze-
tésére. Feladatát mintaszerű ügye-
séggel hajtotta végre. Őt ellenséges
kiserődből vetette ki az ellenséget s
bár az utána nyomuló további hon-
védkötölékek nem érték el, reggeltől
késő estig kitartott a galdjovkai tem-
plom heves ellenséges tüzzel eláraszt-
ott környékén.

A később elrendelt arcvonalrövidí-
tés előkészítése során ugyancsak több
főben szerzett értékes adatokat a te-
rspről és az ellenség helyzetéről.
Egyik ilyen felderítő vállalkozásában
megsebesült, mégis 11 foglyot ejtett
és veszteség nélkül vezette vissza
járőreit.

**Hirdessen
a Magyar Lapokban**

Önkormányzati szabadság a közüzemekben

Irta: Dr Paál Árpád

Amint azt korábbi cikkemben* igyekeztem kifejteni, a közüzemek alakulatai utján olyan gazdasági fejlődés körvonalai kezdenek mutatkozni, melyek a korábbi kapitalista gazdálkodás irányához képest valami erkölcsi többletet jelentenek. Ez az erkölcsi többlet pedig az, hogy az anyagiasság, a gazdasági javak forgatása, átátalakítása és csoportosítása csak eszköz jelentőségű a közüzemekben; a cél ezeken túl és ezek fölött van. A cél: bizonyos közérdek szolgálata, a gazdasági nyereségek helyett a közönség szükségleteinek minél jobb és minél olcsóbb ellátása. Amellett az üzemi munka utján munkásrétegek állandó foglalkoztatása, s e foglalkoztatás révén a munkanélküliség nyomorának eltávolítása a társadalomból. Aztán a munkásrétegek sorsának is olyan felkarolása, hogy azok munkájuk révén egyre biztosabbnak érezzék a sorsukat, s így kialakulhasson a dolgozó társadalom önbizalma és közös jóléte. Egyes magánosok nyereszkeskedő tulgazdagodása helyett így áll elő olyan kiegyenlítődés, mely a gazdasági javak igazságosabb megosztását a küzdő társadalmi rétegek javára is megvalósítja.

A közüzemek ilyen szociális hivatása igen nagyfontosságú. Eddig talán nem is vált egy-egy önkormányzati terület közönségében öntudatossá, hogy közüzemei nemcsak bizonyos gazdasági célokat valósítanak meg, hanem közös társadalmi főlemelkedés előmozdítói lehetnek. Azonban éppen mostanában érezhetjük, hogy nemcsak politikai divat miatt, de a ránk nehezítő bajok és gondok miatt is valahogyan történelmi szükségszerűséggé lett a népek összetartása, s nagy közösségekre törekvése. Elemi erejű természetparancs ez, mely a közönség öntudatosságát is mind jobban felkelti, s így egy-egy helyi terület közönsége is mindinkább értékelné és mérlegelné kezdi, vajjon eddigi alkotásában mennyi olyan elem van, mely a közönséget jól tudja szolgálni. Elő fog tehát állani a közönségi irányzat öntudatossága éppen a közüzemekre nézve, mint amely alkotásokban eddig a legtöbb elem gyűlt össze közös nagy célok megvalósítására.

A helyi közönségek öntudatosságának ez a kifejlődése fölülte kívánatos. Ez a helyenkinti öntudatosodás lehet csak a biztosítéka annak, hogy olyan korszellem érlelődjék ki, mely a történelmi szükségszerűséget megérti, ahhoz alkalmazkodik, sőt előre is látja a feladatokat, s lelkesen vállalja az egymással és egymásért végzendő munkát. Ez a helyenkinti öntudatosodás teszi lehetővé, hogy sehol az országban ne legyen olyan falu és város, vármegye vagy vidék, amely csak vonszoltnak és sodródás kényszerében állónak érezze magát; ellenben mindenütt önként és szívesen vállalják a haladás ütemét, az ebben való összetartás és együttakarás felegyelmét. Ha ezt öntudatosan vállalják mindenütt, akkor az önkéntes akarás

könnyebbé, gyorsabbá és eredményesebbé tesz minden közös munkát. Több értelmességet is tud felkelteni, több tisztánlátást; ennél fogva a társadalmi fejlődést a belső erők mind több jószándéka fogja előbbre vinni, nem vak véletlentől fog az függeni.

Előterbe lép már most az a kérdés, hogy a helyenkinti öntudatosságot az országos kormányzatnak kell-e fölkeltenie és mintegy ráigéznie az ország egyes rész-területeire, vagy ebben az egyes helyi önkormányzatoknak kell lehetőséget, szerepet és kifejtő hatást biztosítani. A természetes út mindenestre az, hogy a helyi erőknek kell kibontakozniuk, s az országos kormányzat csak akkor lépjen közbe, ha helyenkint olyan erőtlenségek és tehetetlenségek mutatkoznak, melyek a többi helyek életrevalóságának az átlagánál is alsóbb fokot mutatnak. Ott serkentőleg közbe kell lépni. Lehet azonban a helyenkinti erőmegnyilvánulás olyan tulzott és olyan mohó, hogy a legnyereszkeskedőbb magán-tevékenységet is tulhaladja, s így a szociális hatást kockáztatja. Itt is helye van annak, hogy országos szempontokból, tárgyilagos magasságból mérséklően közbeszóljanak. Amde világos, hogy a mérséklés nem válhatik bénítássá, s a tulhabzó helyi erők forrását nem szabad szétrombolni, eldugulásra kényszeríteni és földalatti elszivárgássá posványosítani. A serkentésnél még ideig-óráig helyettesítőnek beállhat az állami erő, míg a helyi erő is belejön a saját lendületébe. A mérséklésben azonban az állami erő nem nehezíthetik úgy a helyi viszonyokba, hogy maga felnyertesítse a helyi erők működését.

Magyarországon a helyi önkormányzatok történelmi fejlődés eredményei. A szomszédos államokhoz képest ezek az önkormányzatok bizonyos szabadabb mozgást jelentettek a helyi életben, s így vonzóerőt gyakoroltak az illető hely lakosaira. Az országos élet egységét sohasem kockáztatták, sőt amikor egyéb történelmi erők szétszakították az országot, a helyi önkormányzatok felújulása vagy azoknak csak az emléke is a korábbi országos érzéshez való ragaszkodást fenntartotta. A több társadalmi lehetőség élete lélegzett a magyarországi helyi önkormányzatokban, s ennek a szabadabb lélegzésnek a jóévése különösen erősen hatott a városi központok kifejlődésére és ott az idegen elemeknek is az önkéntes áthasznolására. Magyarország a helyi önkormányzatok vonzó erejével tudta az idegent is helyszeretővé, s ezen az uton hazaszeretővé tenni.

Most a gazdasági élet fejlődése veszi át országunk életében a vezető szerepet, s éppen olyan átalakulás előtt állunk, hogy a magángazdaságok önzését bizonyos közösségi módszerekkel kívánják feloldani. Önként kínálkozik, hogy ez a társadalmi megjavulás, az önzések helyett az ember-társak iránti jószág terjedése ott kezdődjék, ahol megvan hozzá a helyi közelség, tehát a történelmi önkormányzatok kebelében. De szükséges, hogy ehhez a jószág-terjedéshez meglegyen az a belső szabadság, mely a

magyarországi helyi önkormányzatoknak olyan vonzóerejű jellemzője volt a múltban. Ha a múltban ez a szabadság politikai vonalon is a nemzeti élet erősítője tudott lenni, a jövőben éppen úgy erősítője tud lenni a gazdasági élet szociális irányú kifejlődésében. A helyi közösségek a helyi összetartás erkölcsi erejét tudják kifejteni; csak meg kell hagyni őket abban a szabadságban, hogy a helyi területek gondját az illető terület lakosságának az életosztóne tudja felismerni. Akkor ebből következik a több belátás, a több összefogás és ennek az összefogásnak olyan alkalmazása, mely helyenkint legcélszerűbb megoldásokat talál.

Másik vonal az volna, hogy országos szervezet vegyen gondjába minden helyi ügyet. Természetes, hogy egy ilyen országos szervezet vagy nagyon magas szempontokkal dolgozik, mikor a helyi kisebb érdekeket figyelembe nem veheti; vagy olyan legkisebb színvonalat állít fel mértékül, amely az egyes helyi külön feladásokat megakasztja. Utóbbi esetében létrejön a hivatalrendszernek a bürokráciának olyan kintő állapota, mely a közönséget legkisebb ügyeiben is formálizmusok betartására szorítja, s a hivatalokat is, de a magánfeleket is tulterhel. Hogy ezek az élet napikérdéseiben nem hoznak célszerű megoldásokat, az egészen bizonyos, mert a legbőlcsebben leghosszabb és legmagasabb szempontok szerint kialakított megoldás is — mindig későn érkezik. És ha a bürokrácia siet, akkor abból még több baj lesz, mert a közélet egész hatalmi apparátusát a nagy sietségben csak idegesség teszi ami a viszonyok megértését és természetes elrendezését minden esetben megaladályozza. A helyi célszerűségeket így sohasem jutnak szóhoz, vagy csak nagyon kerülő uton tudnak érvényesülni. Ettől eltekintve a helyi közönséget is elszoktatják attól, hogy a maga területén céltudatosságot, életrevalóságot tudjon kifejteni.

A helyi önkormányzatok közüzemeire nézve még sokszorosabb az a követelmény, hogy ezek szabad fejlődését bürokratikus rendszerek ne akadályozzák. Forgalmi könnyvébbséget, jobb és olcsóbb kiszolgálást a helyi közönség közérdekeinek mind tökéletesebb kielégítését kell szolgálatni ezeknek a közüzemeknek. Napról-napra közösségi alkotó munkát kell megvalósítani, s a közönség együttműködését, életrevaló megmozdulását kell felkelteni. A gazdasági élet szocializálását kell egy-egy helyi területen kifejleszteni. Mindez megkívánja a nagy tervszerűséget, ez előre elgondolás nagyvonalúságát és minden lehetőségre kiterjedését. De megkívánja az esetekhez alkalmazkodás milliányi változtatást és lüktető gyorsaságát is. Megkívánja a pillanatok szerinti célszerűségekre meglátást, s az azok szerinti folytonos cselekvést. A nagy tervszerűségek országos szempontokból is megfontolást érdemelnek; ezekben tehát helye van a kormányzati beleszólásoknak és jóváhagyásoknak. De ha ez az alapvetés megvan, akkor a közüzemek további

működését semmi bürokratikus közbeékelődésnek nem szabad zavarnia. Máskülönb megáll ez a sokrahivatott önkormányzati tevékenység, s ez nemcsak a helyi erők egészséges kifejlődését teszi lehetővé, de az ország társadalmi életrevalóságát is megbénítja.

A közüzemek nagy tervszerűségben is biztosítani kell, hogy a helyi erők és kezdeményezések érvényesüljenek. Hogy például milyen gazdasági ágra terjedjenek ki a közüzemek, annak a lehetőségét mindenestre biztosítani kell a helyi megfontolások és közösségi akarások számára. Felülről nem lehet megszabni a jövőbeli kiterjedések körét, hanem alulról kell a közönség életosztóneket felismernie, hogy a helyi viszonyok között mit kell, mit lehet és mit célszerű közösségi gazdálkodás tárgyává tenni. A szociális áttejlesztés útja, a nyereszkeskedő gazdálkodási rendszerből az átmenet a társadalmi közös jóléért való munkarendszerbe, ez nem parancsszóra tud megtörténni, hanem csak a helyi meggyőződések és közös akarások alapján. Az egész jövő fejlődés szilárdsága és tartóssága attól függ, hogy ezekben a helyi erőkben mennyire tud valóságos és szabad lenni az önkormányzat, s mennyire tudja biztos eredményűnek érezni a maga összetartását. A közüzemek rendszerének jogi szabályozása csak úgy fog áldásos lenni, ha ezeket a jövő fejlődési lehetőségeket a helyi önkormányzatok számára nyitva tartja.

A tüdővész elleni küzdelem 1943. évi munkaprogramja

A Tuberkulózis Elleni Országos Szövetség elhatározta, hogy a folyó évben a háborús viszonyokra való tekintettel csendben folytatja a tüdővész elleni küzdelmet. A propagandával nem lépnek a nagyközönség elé, hanem csak az iskolákban érvényesítik. Csabek Márta kapott megbízást az elemi iskolák részére szolgáló témák kidolgozására. Az iskolákban rendezendő ünnepeken hábjátékok, szavalókórust adnak elő. Elkészült Buga László által írt Hivogató terve is. Elkészíti a szövetség színes képsorozatának első képeit, amelyet a Zöldkereszt a tisztasági napokon oszt szét jutalomként a gyermekek között. Az idei országos tuberkulózis-hét iskolai programját megbeszélték a kultuszminiszteriummal, ahol azt jóváhagyták. A középiskolai tanulóifjúság részére Baitz Géza fog rádióelőadásokat tartar.

A tanulóifjúság részére az Ifjúsági Vöröskereszttel karöltve a Művelődés Házában február végén matinét rendeznek ugyancsak a tüdővész elleni küzdelem propagandájának szolgálatában. A sajtó ezélekköri bevonásával ankétot tartanak, amelyen két fontos téma kerül megvitatásra: 1. Mit lehet tenni a háborús viszonyok közepette a gümös betegek, illetve a tuberkulózis elleni küzdelem érdekében. Mit kell már most tennünk a háborús utáni idők tuberkulózis elleni küzdelme érdekében. A MÁV, a Posta, a Beszkárt és a Baross Szövetség bevonásával disztáviratokat, plakátokat, számológépeket, fognak terjeszteni és ezek útján is felhívják a közönséget a tüdővész elleni küzdelemre. Végül kiadja a szövetség Segesváry Izabella TBC-ABC című könyvecskéjét, amellyel az Egészség katonáit fogja jutalmazni. (Magy. Tud.)

* Lásd a Magyar Lapok 1943. jan. 15-iki számában „Közüzemek nyereszkesedés nélkül” cím alatt.

A keresztény egyházak egysége

Irta: Dr. Virág Jeromos

Sajnálatos tény a történelemben, hogy a kereszténység több egyházra szakadt szét. Igyekszünk is ennek kifejezést adni az idők folyamán mindegyik keresztény egyház. Napjainkban ismét felébredt az emberi szívekben az egység utáni vágyódás. Különösen a németországi keresztények körében érezhető erősen az egységre való törekvés. De átcsapott ez a hullám hozzánk is. Folyóiratok tárgyalták már eddig is az egység lehetőségeit. P. König Kelemen pedig: *A keresztény egyházak egysége* c. könyvében igyekszik behatóan foglalkozni a kérdéssel. A megindult vitában katolikus és protestáns vezetők tették értékes megállapításokat és adtak irányítást az utmutatásokat, sőt a folyó évtől kezdve külön folyóirattal: *Az egység útja* c. havilappal akarják szélesebb rétegekben népszerűsíteni a keresztény egység munkálásának útját.

A megindult eszmecsereből világosan áll előtűnik két tény: az őszinte vágy katolikus és protestáns részről az egység után, másrészt világossá lettek előttünk a nehézségek is, amelyek az egység útjában állnak.

Mi is a keresztény egység eszméjének, ennek az igazán krisztusi és elsősorban nemzeti fontosságú ügynek akarunk szolgálatot tenni, amikor lapunk hasábjain bekapcsolódunk, nem a vitába, hanem az eszme elterjesztésének az ügyébe. Mert arra van legelső sorban szükség az egység felé vezető úton, hogy valamennyien átlássuk a keresztény egységnek nagy fontosságát, sőt az idők követelte szükségességét.

Mindenekelőtt tisztában kell állnunk, hogy nehéz dolgokról van szó. Ezt mutatja az a tény is, hogy már többször kíséreltek meg tárgyalásokat az egység érdekében, de ezek gyakorlatilag nem nagy eredménnyel végződtek. Csak a kilencszázas évek próbálkozásaira, a lausannei, stockholmi, genfi, mehelni kísérletekre utalunk, amelyek még a protestánsok egy-egyét sem tudták megvalósítani, noha részben tudták a katolikusok és protestánsok közötti egységet létrehozni. Sőt éppen a protestáns dr. Veith a stockholmi unió gyűlés után azt ajánlotta, hogy legjobban tennék a keresztény egyházak, ha az egység kérdéséről egyáltalában nem is beszélnek. A jezsuita P. Pribilla pedig a stockholmi-lausannei unió kongresszusokról 1929-ben kiadott nagyjelentőségű művének a végén megállapította: „Belátjuk, hogy az egység szükséges, de belátjuk azt is, hogy az egység megvalósítása lehetetlen.”

Azonban az idők újból megérelték a találkozás gondolatát a keresztények között, a közös kincs féltése közelebb hozta egymáshoz őket. Politikai oldalról is sok támadás érte a kereszténységet éppen az egység hiánya miatt. Valahogy a történelmi légkör újból felélesztette az egyesülés utáni vágyat. A már említett Pribilla is legutóbbi művében már a kedvező lélektani és történelmi pillanatról ír, amelyben az egységmunkához kell látni. Németországban már túljutottak az elméleti fejtegetéseken s merész lépéseket tettek a közeledés felé: katolikusok és protestánsok egyházi vezetéseivel „egységnapokat” tartanak, amelyeken kölcsönösen igyekeznek egymást megismerni.

Ezek a német törekvések is hozzájárultak ahhoz, hogy újból emlegetik Magyarországon is az egység fontosságát. De nem kis mértékben ki-

váltotta ezen megnyilatkozásokat az összes keresztény egyházakban tapasztalható vallásos megújulás is. A keresztény vallásos életnek gyökere a szeretet, mely egymásba fűzi a szíveket. Az igazi keresztény nem hagyhatja figyelmen kívül Krisztus forró kívánságát sem, amellyel az utolsó vacsorán is azért könyörgött mennyei Atyjához, hogy őrizze meg tanítványait egységben. Tehát a keresztényeknek tisztában kell lenniük azzal, hogy mai széttagoltságuk nem Krisztus akarata. Krisztus az egységet akarja.

A megindult eszmecsereben katolikus részről általánosan az a vélemény alakult ki, hogy igazi egységet csak a teljes hitbeli egységtől lehet remélni. Protestáns részről a hitesség helyett szeretetben gyökerező lelki közösség újjáépítését óhajtják előmozdítani. De mind a két részről teljes a megegyezés, hogy a lelki szeretetközösség kialakítása, ha nem is a végső lépés, mégis feltétlenül szükséges. Ma olyan időkben élünk, hogy minden kereszténynek össze kell fognia. Nemzetének és az egyetemes ke-

resténységnek érdekei ellen vét az, aki a mai nehéz időkben megbontja a keresztény erők egységét és nem mozdítja elő az összetartás útját.

Ma az egyházak között még csak szeretet-közösség lehetséges. De ez nem jelenti azt, hogy még ezt a lépést se tegyük meg. A krisztusi szeretet-törvény mindenkit kötetel, s nagy önfeláldozó szeretetet kíván tőlünk. Adjunk tehát egymásnak minél többet ebből a szeretetből a keresztény felekezetek. Hiszen ez a törvény még az ellenség szeretetét is megparancsolja s mi még sem vagyunk talán egymás ellenségei.

A szeretetszövetség érdekében igyekeznünk kell egymást jobban megismerni, közös ügyeinkről, eltéréseinkről, nehézségeinkről tudomást szerezni. Közös óhaj, hogy új stílust, a szeretet főnem hangját használjuk egymással szemben, amikor hitbeli meggyőződésünk szembeállít bennünket egymással. Már Bangha páter kifejtette a régebbi uniósi viták alkalmával, hogy a dogmatikai nehézségek mellett főleg érzelmi

momentumok akadályozzák a közeledést katolikusok és protestánsok között. Le kell tompítanunk tehát a szenvedélyeket, nem szabad egymásról azonnal rosszindulatot feltételezni s egymást ellenségeknek tekinteni csak azért, mert hitünk nem egyezik.

Ha ki akarjuk mélyíteni a szeretet-közösséget, akkor kerülnünk kell minden politikumot, hatalmi törekvést az egymáshoz való közeledésben. Tisztán csak az egységet követelő krisztusi akarat vezéreljen bennünket. Becsüljük meg egymás hazafias, kulturális és vallásos értékeit s ne akarjuk egymás érdemeit letagadni.

Az egység és összetartás nagy akadálya és folyton élesíti a szétválást a kölcsönös sérelmek állandó hangoztatása. Szeretjük a multat egymás fejére olvasgatni. Terítsünk fátyolt a mult rossz és fájó emlékeire s induljunk el kezét kézbevéve Krisztust keresve és Krisztus követésének hő vágyódásával szívünkben a megértés, a kölcsönös szeretet gyakorlására. Kérdezzük minden lépésünkönél: mit kell tennünk, hogy Krisztus nagy óhaját, az egységet minél szebbül szolgálhassuk?

Még csak annyit: ha két ember őszintén keresi egymást, találkozni is fog. Induljunk el hát egymás felé a szeretet komoly akarásával.

Korziká, a vendetta hazája, ahol fán terem a kenyér

Mit jelent a sziget birtoka Európa védelme számára?

Ajaccio, december hó

Az azurkék tengerből vörös, zöldes és fehér parti szikláival s erdőszegélyeinek sokféle zöldjével színpompáiban kimerülő Korzikát méltán nevezik a franciák „Ile de Beauté”-nek, a szépség szigetének. A rendkívüli kellemes

földközi tengeri klíma, a dús növényzet, a szilaj hegyipatakoktól zúgó, szakadékokban és barlangokban gazdag vadregényes hegyláncolatai valóban a világ egyik legromantikusabb vidékévé avatják ezt a szigetet.

Mit jelentenek Korzika kikötői?

Korzika 8722 négyzetkilométernyi területével csak valamivel nagyobb Krétánál, Szardíniától a csupán 12 km. széles Szent Bonifácus szoros választja el. A legközelebbi olasz kikötő 84 kilométerre van Korzikától, a francia tengerpart 180 kilométerre s Katalónia 450 kilométerre. A sziget 183 kilométernyi hosszában hatalmas lánchegység húzódik, mellyel párhuzamosan több, kevésbé magas hegygerinc vonul. A keleti parton 12 kilométer szélességben uszadékos lapály terül el, amely azonban maláriavészélyeztetett terület. Csupán Napoleon szülővárosánál, Ajaccionál terül el egy termékeny síkság, a Campo d'Oro, ahol az ipar és kereskedelem is virágzik. A sziget keleti part-

jan nincs egyetlen kikötő sem, míg nyugaton számtalan természetes öböl és kikötő sorakozik egymás mellé. Az ajaccioi öböl 17 kilométernyire, a san-fiorenzi pedig 13 kilométernyire nyúlik be a szárazföldre. Az utóbbi öbölről mondta Nelson admirális:

— Engedjétek át nekem a san-fiorenzi öblöt s adjatok két fregattát és én minden egyes Marseillet, vagy Toulont elhagyó hajót elfogok.

Érdekes módon ezeket a kedvező fekvésű kikötőket nem építették ki flottatámaszpontoknak. Bastiát és Ajacciot ugyan megerősítették, de csak San Bonifazio, a „korzikai Gibraltár” szolgált a franciáknak hadikikötőül.

Korzika a természeti szépségek hazája

A természet pazarlón szórta minden szépségét Korzikára. A kobaltkék öblök, a fehér homokzátonyokkal szegélyezett patak- és folyótorkolatok, az enyhe szélben hajladozó olajpálmák és ekualiptuszok, hatalmas agávek és fügefák, az üde, örökzöld macchia (cserjés erdő), a sötétlő fenyők s a gyakran nyáron is hófödte hegycsúcsok minden idegent elragadtatnak. A 2600 méter magas Monte Rotondórol nyílik egész Európában a legszebb kilátás.

Korzika lakosainak száma csupán 325.000, azaz egy négyzetkilométeren 37 ember él. Ez a szám rendkívül alacsony, de azzal magyarázható, hogy a korzi-

kaiak nem kedvelik a nehéz mezei munkákat. Szabadságszerető természetüknek jobban megfelel a pásztorélet. A mezei munkákat olasz munkások végzik el helyettük. Falvaik a szelídgesztenye- és olajligetek közelében épültek. A gesztenyéből készült liszt egyébként egyik fő táplálékuk. A hegyoldalakon nehéz bokrok teremnek, az aleriai síkságon pamut, rizs és kukorica is megterem, de ezt a termékeny területet nem használják ki eléggé. A tanyák sínesenek mezőgazdasági munkákra berendezve inkább erődök benyomását keltik. Legfontosabb kereseti forrásuk a juh- és kecsketenyészet. Halászattal is foglal-

koznak, de halkonzervgyárak hiányában a fogások csupán a hazai szükséglet kielégítésére szolgálnak.

A vérhosszú óerégi szokása még ma sem veszett ki Korzikán. Az egyes családok közötti nézeteltéréseket még ma is a híres 3 „S”:

„Schiopetto, stiletto, strada: che conduce al Palazzo verde.”

(Egy lövés, a tör s az út: ez vezet a zöld palotába) szokta követni. A fegyver szava többet ér a jognál s a bosszút álló banditákat nem gonosztevőknek, hanem becsületbeli kötelezettségüket híven teljesítő lovagoknak tekintik. Egyébként a korzikaiakból telnek ki a francia hadsereg legjobb katonái.

A háború előtti években Korzika az olasz és francia Riviera védelmes vetélytársa lett. Mivel a klíma itt még sokkal kedvezőbb, mint a szárazföldön. Közlekedéstechnikailag a sziget meglehetősen hátramaradott állapotban van. A fővasutvonal Bastiától Ajaccioig húzódik. Ezenkívül van még néhány jelentéktelenebb szárnyvonal is. Néhány autóbusszjáraton kívül az úttalan úton öszvérháton közlekednek.

Hogy Korzika kedvező fekvése, termékeny talaja, dús növényzete, kellemes éghajlata s hatalmas öblei ellenére sem volt soha gazdag kereskedőország, arra Napoleon szavaival adhatjuk meg a választ: „Korzika története nem egyéb egy szabadságban élni vágyó kis nép s az öt elnyomni kívánó nagyhatalmak közötti örökös harcánál.”

p. f.

Pártolja a keresztény ipart!

Kilátások a nemzetközi jog terén

Irta: Polyák István

Háború idején mintha egy kicsit mindig meghalna a nemzetközi jog. Olyan igazi halott szokott lenni ilyenkor, hogy szinte megkérdendők: vajjon nem csak a rövid békekorszakokban villanyoznak ebbe a hullába egy kis rángatózást, de egyébként természetesen állapota a halál? A keresztény középkorban még beszélhetünk nemzetközi, vagy inkább nemzetekfölötti jogról. Ez a jog élt, hatott és olyan erős volt, hogy Henrik császár földig görnyedt sulya alatt, amikor Kanosszába zárándokolt a pápához. Olyan erős volt, hogy a legádázabb ellenfeleket is fegyverszünetre kényszerítette, amikor beállott a „treuga Dei”. Nyomait és hatását ott látjuk és érezzük egyébként az ujkor hajnalán is, amikor a felfedezett gyarmatokon elvődő spanyolok és portugálok között Róma húzott határvonalat és ezt a döntést mindkét fél elfogadta és szentül meg is tartotta.

A törökök megjelenése mérte ez első nagy csapást a nemzetközi jogra a keresztény Európában. Mert a nemzetközi jog teherpróbája mindig a nemzeteltérések, a háborúk ideje szokott lenni. A török hatalom egyszerűen hódítani akart. Ugy állott velünk szemben, mint idegen világ. Idegen testben és lélekben, hitben, életfelfogásban, elvekben és gondolkodásban. Velünk szemben kétoldalú szerződés nem ismert, csak saját akaratának és céljainak érvényesítését. Ezért jött létre a mohácsi nagy csatavesztés után annyi fegyverszünet, nem pedig békeszerződés. Ezért volt annyi méltatlan megalkodás részünkről a török hatalmasság előtt.

Az európai nagyhatalmak államainak kialakulása is erre az időre esik. Az államok külpolitikai megnyilatkozásában — a nemzetközi jogban — az új politikai rendben ezentúl elsődleges szerepe lesz az érdekeknek. Ezek határozzák meg a kötött nemzetközi megállapodások, egyezmények, szerződések komolyságát, tartósságát és kötelező erejét. Az ujkorban épül ki a liberális kapitalizmus világszervezete is. Az egyéni és közösségi élet minden megnyilvánulását befogta és behálózta ez a hatalmas polip, amelyet arany, internacionale néven szoktunk emlegetni. Sokan lelkesültek még nem is olyan régen ezen a világszervezeten és a legnagyobb derűlátással ítélték meg jövőjét. Azt hitték, hogy ez anyagi haladás, amelyet eddig soha nem látott mértékben és arányokban fejlesztett ki, magával hozza a nyomoruság, az igazságtalanságok, egyenlőtlenségek eltüntetését is. Azt hitték, hogy pacifista ábrándokon felépült tervek és elgondolások alapján nemzetközi együttműködést lehet majd összehozni. Így kell megítélnünk azokat a próbálkozásokat, amelyek a XX. század első éveiben felmerültek a nemzetközi béke biztosítására. Rövidesen azonban bebizonyult, hogy az érdekellentétek sokkal nagyobbak és erősebbek, mint a pacifista ábrándok, mert ezeket legtöbbször a jóllakottak, a földöz birtokosok — beati possidentes — hirdették. A kitaszítottak a mostohák — egyes államokon belül osztályok, rétegek, a nemzetek társadalmában pedig a koldus államok — a számukra pusztulást és halált jelentő változatlanúságba nem akartak és

nem is tudtak belenyugodni, a gazdasági és politikai helyzet kegyeltjét pedig minden eszközzel védelmezték a birtokolt előnyöket.

Az első nagy világháború lejátszódott kisebb háborúkban és javíthatatlan ábrándozók fantáziájában megszületett a nemzetek által közösen vallott és vállalt kötelezettségek rendszere, azonban ezek közül csak a Vörös Kereszt volt igazán és őszintén emberbaráti vívmány. Minden más egyezmény, amely vízre, légitérre, szárazföldre vonatkozott, hajókat, utasokat, nyílt városokat, polgári lakosságot, műemlékeket, egyházi intézményeket biztosított, gyönge talajon állott, mert a háborúban felszabadult szenvedélyek, a hadvezetés érdekei a legkisebb leiktismeretfurdalás nélkül állította őket félre. Még szerencse és nagy vívmánynak számít, hogy az első világháborúban a Vörös Keresztet minden hadviselő fél tiszteletben tartotta.

De ma hogyan állunk? Van-e egyáltalán nemzetközi jog s ennek a nemzetközi jognak van-e a háború állapotára érvényes, minden nemzet által vallott és vállalt fejezete? Van-e megelőző eszköz arra, hogy a háborus viszályba keveredett államok ne rohanjanak egymásnak vadállatokként és ha mégis megtették, hogy le tudjanak ülni közös tárgyalóasztalhoz akkor is, ha az egyik a harctereken gyöngébbnek bizonyult? Nem szakadt-e meg vajjon minden kapcsolat, minden viszony, amely a legsötétebb pillanatokban is reményt nyújthat a találkozásra és megegyezésre?

A tengereken ma már nincs érvényben semmiféle nemzetközi megegyezés. Az angolszások saját tulajdonuknak tekintenek minden tengert, minden közlekedési utat, minden támaszpontnak használható helyet, minden alkalmas fekvésű szigetet, minden hajót, minden rakományt. Szélféhen, hosszában divik a legszemérmelenebb kalózkodás. Ezzel szemben a tengelyhatalmak buvárhajóharca is kíméletlen. Ki törődik ma a tengereken egyezményekkel, aláírásokkal, semlegességgel, joggal és jogtalansággal. Számtalan esetben még az emberbaráti kötelezettségeket is félredobják a brit repülők, nyomorult halászbárkákat, mentőcsónakok legénységeit gépjárműk „hősies” bátorsággal.

A levegőben sem különb a helyzet. A légitér kérdése úgy is csak a legutóbbi években kezdett felvetődni. A nyílt városok elleni orvtámadás a háborus eszközök egyike. Churchill ujesztendei beszéde nyomán már azt is tudjuk, hogy vannak tudományosan végrehajtott bombázások is, amelyek négyzetméterenként veszik sorba a kiszemelt területet.

A szárazföldön is romlott a helyzet az első világháborúval szemben. A Vörös Kereszt is mintha vesztett volna a varázsából. Van olyan hadviselő is, amely előtt egyáltalán nem számít a Vörös Kereszt és cinikus gonoszsággal bombázza, pusztítja el a kórházakat, kórházhajókat, tábori kötözőket. Van olyan állam és rendszer, amely számára nincs kímélet senki és semmi számára Megdöbbentő kegyetlenkedéseket vittek véghez a bolsevisták a kezük közé kerülő sebesültek, ápolók, orvosok között. A foglyok helyzete is

romlott. Arról nem is beszélünk, hogy a bolsevisták az állatnál is alacsonyabb színvonalra süllyedtek ezen a téren. Itt van azonban a büszke angol nemzet, amely ebben a háborúban is a szabadság, jog, igazság szólamait hangoztatja. Náluk adták ki először a hadiparancsot, hogy a foglyokat meg kell bilincselni. Természetesen jött a megtorlás s a kérdés még ma nincs elintézve.

Valaki eldicsekedhetné azzal, hogy gázt még ma sem használnak. Itt azonban nyilvánvaló, hogy nem a kímélet, nem az emberbaráti érzés tartja vissza a háborus feleket, hanem a felelősség és a félelem. Nem tudják ugyanis, hogy a másik mit tartogat, tarsolyában.

Sorba vehetjük így az összes vonatkozásokat, azokat is, amelyekre vonatkozóan a multban már kialakult valamelyes nemzetközi gyakorlat. Szomorúan kell megállapítani, hogy a nemzetközi jogok és kötelezettségek rendszere teljesen elsorvadt. Jobban

eltűnt az élet teréről, mint nármikor. Kétszeresen meggondolkoztató ez akkor, ha a végső kibontakozás kérdését vizsgáljuk. Mert egyszer ennek is meg kell történnie. De hol van az a pont, az a lehetőség, amely a találkozásra alkalmas? Hol van olyan közös intézmény, amely legalább elvben vallja és az adott helyzethez mért munkálja a megegyezést? És ha lenne is ilyen intézmény: vannak-e elfogadott, vallott és minden alacsonyabb érdeket legyőző erkölcsi törvények, amelyek minden szerződésnél, egyezménynél, aláírásnál, ígéretnél, sőt fegyvernél is erősebben biztosítják a születendő békét?

A történelem logikája nem siet. Most szakitjuk le azokat a keserű gyümölcsöket, amelyek a keresztény középkor egységének megbontásából, a vallási szakadásból fejlődtek ki. Az ma már nyilvánvaló, hogy álszentekedő szólamokkal, üresen kongó jelzőszavakkal, látszatigazságokkal nem lehet nemzetközi rendet, még kevésbé békét építeni. Igazság kell s minden emberi önkényen felül álló és érvényesülő törvény. Más szóval: a kereszténység egyetemes újjáélesztése nélkül nincs kibontakozás a mai fegyveres világválságból sem.

Dr. Lindenberger János nagyprépost, dr. Luttor Ferenc a nagyváradai székeskáptalan új kanonokja

Kedden iktatják be az új nagyprépcstot
és az új kanonokot

Nagyvárad. Saját tud. Illetékes helyről nyert értesülés szerint a nagyváradai székeskáptalan élére az elhunyt Gresinczky Antal nagyprépost megüresedett helyére a Szentatya dr. Scheffler János püspök, apostoli kormányzó előterjesztésére dr. Lindenberger János eddigi éneklő kanonokot nevezte ki. Ismeretes, hogy a Székeskáptalan kanonokjainak sorrendjében a szükséges változásokat az egyes stallumok megüresedése és betöltése után szokták eszközölni. A kanonokok sorrendje a nagypréposti méltóság után: olvasó, éneklő, őrkanonok, székesegyházi főesperes, békési, krasznai, középszolnoki főesperes és a mesterkanonokok. Szirmai L. Árpád olvasókanonok tavalgyi elhunytával és dr. Lindenberger János nagypréposti kinevezésével esedékessé vált most a sorrendben szükséges változások. előléptetések végrehajtása. A sorrend jelenleg így alakul: olvasókanonok: dr. Némethy Gyula; éneklőkanonok: Imrik S. Zoltán; őrkanonok: dr. Schriffert Béla; székesegyházi főesperes Molnár Kálmán; Papp József békési főesperes; Brösztel Lajos krasznai főesperes; dr. Lestyán Endre középszolnoki főesperes, Bartos Ferenc, dr. Beöthy György, Molnár János, Pintér László, Bánáss László és dr. Luttor Ferenc mesterkanonokok.

Dr. Luttor Ferenc, akit a Szentatya dr. Scheffler János püspök, apostoli kormányzó előterjesztésére a nagyváradai székeskáptalan mesterkanonokjává kinevezett, veszprémi egyházmegyei pap. Tizenkét éve teljesített szol-

gálatot Magyarország szentszéki követsége mellett, mint kánonjogi tanácsos. Személyében a nagyváradai Székeskáptalan kiváló egyéniséget nyert.

Értesülésünk szerint az új nagyprépost, az új kanonok beiktatása és az előléptetések eszközölése kedden, a 9 óras káptalani mise után lesz a székesegyházban. Erre az alkalomra Nagyváradra érkezik dr. Scheffler János püspök, aki a beiktatást maga fogja végezni. Dr. Scheffler János püspök és dr. Luttor Ferenc egyébként vasárnap fog Nagyváradra érkezni.

Megbocsátott a károsult a tolvajnak

Nagyvárad. Saját tud. Az elmúlt napokban ismeretlen tettesek Molnár Kálmán dr., a nagyváradai kir. járásbíró elnökének lakásáról nagyobb mennyiségű fát loptak el. Molnár Kálmán dr., mikor feltűnt előtte, hogy a fája feltűnően fogy, valamennyi hasábot piros ceruzával jelölte meg. Röviddel ezután az egyik közelben lakó favágó fászinjében ilyen megjelzett fákat találtak, így került a lopási ügy a bíróság elé. A szombaton délelőtt megtartott tárgyaláson kitént, hogy a lopással gyanúsított favágónál olyan csekély mennyiségű tüzelőanyagot találtak, hogy annak ellopása csupán a magánvád fentartása alapján büntetendő. Molnár Kálmán dr. járásbíró elnök viszont nem kívánta a tagadásban levő favágó megbüntetését, így azután a bíróság a gyanúsított elleni eljárást megszüntette.

Aknamezőre hajszalják a balsevisták az orosz gyermekeket

Szibériai hordák harcolnak a megfogatkozott szovjet hadseregben

Az utóbbi időben egyre nehezebb és veszedelmesebb a vörösök dolga vonalaink előtt. Ugró, érintő és taposó aknazárok keresztezik a támadók útját. Napokon át tapogatóztak, kísérleteztek: hol tudnának átjutni a műszaki záróvonalunkon. Egymásután robbantak fel kisebb, nagyobb csoportban.

Ujabbán — egészen egyedül álló, kegyetlen módon — változtattak a helyzetet: gyermekeket, asszonyokat, nyomorékokat, a közösség szempontjából használhatatlan embereket — kergetnek, kényszerítenek az aknazárra, hogy ösvényt nyissanak a vállalkozó vörös katonáknak... Így pusztítja nagy csoportokban a kommunizmus az orosz faj gyermekeit. Egy-egy csoportból sértetlenül is kerülnek vonalaink elé asszonyok, gyermekek és férfiak. Kétségbeesetten könyörögnek az életükért és kenyérért...

Most éppen két gyermeket hoz egyik járőrünk. Agrólszakadt verebék. Remegnek, mint a nyárfalevél. Négy asszonyt és egy férfit téptek szét előttük az aknák. Ők megmenekültek. Szemükben rémület lángol. Őkölbe szorított kézzel fenyegetik a tulsó parton lévő bunkereket, állásokat, ahonnan éjjeltájjban útra kényszerítették őket.

Mindent a zsidók irányítanak

— Mindent zsidók irányítanak odaát és a mérges kommunisták, — mondja magából kikelve Csenoják Andrej Filipovics 15 éves fiú. — Nincs ott senkinek már nyugta. Minket is valami zsidó politikai biztos parancsára szedtek össze. Géppisztolyok elé vettek s olyan katonák közé kísérték, akik szót sem tudnak oroszul. Szibériába valók. Egy-mással sem igen tudnak beszélni. Mutogatnak, rabolnak, fosztogatnak és kegyetlenkednek velünk. Röhögve kergettek az aknazárnak. Persze mi tapogatózva, félve jöttünk. Édesanyám, szegény egészen kicsi koromban, titokban imádkozni tanított. Hát most nagyon imádkoztam... Társammal leghátul másztunk, küsztkünk, óvatosan igyekeztünk előre, nehogy drótká akadjunk.

Kortyint egyet a katonákéval ki-nált kulacsból s utána nagy lelekzettel folytatta:

— Négy akna robbant az előttünk menő asszonyok, meg emberek alatt. Az így támadt résen küsztkünk át. Hogy hol? Szívemen megmutatjuk, akár most, akár este. Minden lüszálat megjegyeztünk, hisz az életünk függött tőle. Sohasem fogom elfelejteni ezt a rettenetes éjszakát!

— Nincsenek szüleid? Hol dolgoztál? — tesszük fel a kérdést.

— Nincsenek... — hangozt a válasz s rongyos, szakadozott csupa moscsok ruhája felett összóbb lúzsa darabokban lógó esőköpenyét. — Édesapám 1930-ban, édesanyám rá kilenc évre halt meg. Engem munkára fogtak a vörösök. Másfélévig egy vasúti töltésen dolgoztam, azóta lütháznál vagyok. Most az utcán fogtak nyakon és hurcoltak a halál torkába. Éppen annyit kerestem, hogy éhen nem pusztuljam. Egyetlen, tisztességes inget nem tudtam szerezni még magamnak.

Érdeklődünk a túldali dolgokról. A terméről is.

— A termés? Jó. A kicsévelt termést azonban nyomban elharcsolták a komisszárok és valahová hátra irányították. Úgy elhordták a gabonát, burgonyát, kölest, árpát, búzát, káposztát és minden más terményt, hogy az emberek már most éheznek. Az üzletekben nem lehet semmit kapni. A kenyeret adagolják. Szítálatlan, korpás lisztből készül a félgsült kenyér. A kiszabott adagnál többet senki sem kap, sőt az is elmarad sokszor hetekig. A még meglévő és rejtgetve tartott egyéb élelmet azonban elviszik a házról-házra fosztogató szibériai katonák, akiket vállalkozások előtt leitatnak s úgy küldik a magyar állásoknak...

Eheznek, nyomorognak odaát

Ezek után Matnisó Leonid Vaszilovics tizenéves fiút kérdeztük ki. — Én is árva vagyok... — hangoztatja és sirásra görbül a szája. — Fél évvel. Négy évvel ezelőtt halt meg az apám, a vasutnál dolgozott. Enni kell. Innen a hatodik faluban lakó édesanyám engem állított a helyébe. Sokat dolgoztam, sok keserű kenyeret ettem ezen a vasúti töltésen. A vörös visszavonulás-

Orsós Ferenc egyetemi tanár előadása a zsidóság székértelőléről

„A zsidóság találta ki a fajvédelmet” — mondta a tudós tanár

A Magyar Családvédelmi Szövetség harmincadik évi előadásorozatának megnyitása alkalmából „Európa biológiai veszélyeztetése” címen igen érdekes, komoly, tudományos érvekkel alátámasztott előadást tartott Orsós Ferenc egyetemi tanár, a kiváló orvosprofesszor.

— Minden népnek lehetnek bizonyos osztályai. — állapította meg előadása elején Orsós professzor. — akik elvesztik a közösség, a közös munka iránti érzéket és téllenséggel igyekeznek a mások munkáját felhasználni. Ha ezek túlsúlyba jutnak, akkor országunk és Európánk más földrészek áldozatává válik. Az öröklés törvényei már világosan kialakultak és azok hordozója az emberiségnek a család. A fajkérdésben behizonyosodott, hogy a fajták az idők végtelenségéig állhatnak fenn ha az

Hat nagyváradai leány sikeresen v zsgázott a kolozsvári társadalomtudományi szakiskolán

Nagyvárad. Saját tud. Imeretes, hogy a felszabadulás után azonnal megindult Nagyváradon a szociális gondozás munkája. A hivatalos szervek első és legodaadobb szakértő munkásai azok a nagyváradai leányok voltak, akik már a megszállás idején szakzerű és intézményes szociális munkát folytattak a Szociális Missziótársulat kolozsvári és nagyváradai szerveinek irányításával. Ko-

kor, ezelőtt négy hónappal, engem is magukkal hurcoltak. Megszökni nem lehetett. Azokat az árkokat és bunkereket ott a tulsó parton, mind mi készítetük. Aztán újból a vasúthoz kerültem. Most egyszerre fogtak el a társammal és kergettek az aknamezőkre. Amikor könyörögtem, hogy ne hurcoljanak el az anyámtól, a testvéreimtől, szája rugta. Nézzé meg itt ezt a hasadást. Ferdeszemű, csunya arcu katona volt.

Arról érdeklődünk, hogy miért igyekeznek ujabbán annyian át ide a mi oldalunkra?

— Miért jönnek át az emberek? Éheznek. Itt a tél. Nincs semmi. A vörös hadsereggel odamenekült kommunisták és zsidók, meg a katonaság mindent felémésztene. A társam igazat mondott: már fosztogatnak, rabolnak a katonák. Röhögve veszik ki az ember kezéből az utolsó falatját. Mit tegyenek hát? Ha ott marad a nép, egész bizonyosan elpusztul a télen. Se ruhája, se enniválója, se fűtőanyagja nincs. Azt mondják, egyszer úgy is meg kell halni. Hát neki-indulnak a Donnak. Ha aztán véletlenül nem lövik le őket a vörösök, akkor úgy gondolják: hátha jobb dolguk lesz odaát. Mert rosszabb sorsa már sehol sem lehet az embernek, mint a Don balpartján.

— Szórol-szóra igazat mondanak. — mondja a védőörletet tartó század parancsnoka. — Tegnap két asszony, azelőtt hat férfi, köztük két magát állatorvosnak mondó ember állította ugyan-ezeket s ami a legfontosabb, a mi vállalkozó szellemű embereink a tulsó oldalra jelentős mélységben behatolva, ugyanezeket állapították meg. Természetesen a túlról jöttek szigorú felügyelet és ellenőrzés alatt tartjuk.

azt fenyegető veszélyeket időben leküzdjük.

— A kommun élé okot adott arra — állapította meg a továbbiak során az előadó, — hogy a faj kérdéssel behatóbban foglalkozzunk.

Óriási hátrány származna abból, ha a magyar faj kérdésében azoknak jutna vezető szerep, akik a zsidóság szekerét tolják.

A zsidóság a maga körén belül a sok ezer éven át fenntartott fajvédelmet továbbra is huzgón gyakorolja, mert ne felejtjük el, hogy

a zsidóság találta ki a fajvédelmet, ok hirdették ezt először.

Előadása végén azt hangoztatta Orsós professzor, hogy idejében kell gondoskodnunk a fajunkat veszélyeztető tényezők elhárításáról.

lozsváron már a megszállás idején működött szociális iskola s ebben az iskolában sok nagyváradai leány tanult szorgalmasan.

A felszabadulás készen találta ezeket a nagyon értékes munkaerőket és a meginduló szociális munka bennük képzett munkaerőre talált. Időközben a Szociális Missziótársulat kolozsvári és Szociális Missziótársulat kolozsvári iskolája a Kolozsvári Katolikus Női Társ-

Boasch Irén versei

VALAMIKOR

hangversenyről, zenéről álmódott, de megverték a háborus dobát; géppuskaagya markolt a keze Hangverseny volt, pokolji zene...

Most béna karral utcasarkon áll, s a forgatagban sült krumplit ktnál.

A gyermek kenyeret lopott

Allott a boltajtóban, s várt, koravén arcán éhség fénylett. Kenyeret hoztak, frisset, lágyat s keze... a lágy kenyérré tévedt.

Szállt a kenyérrilat... és lelkeről a tanult parancs lekopott. Itéljete hát jölkakotteki Mert a gyermek kenyeret lopott...

sadalomtudományi Szakiskola néven álamilag jóváhagyott intézmény lett, amelynek megadták a jogot, hogy szociális gondozónői okleveleket adjon ki végzett hallgatói számára. Azok a nagyváradai leányok, akik egyrészt a városi népjóléti ügyosztálynál nyertek alkalmazást e akik már 1939 és 1941 között elvégezték a kolozsvári szociális iskola két évfolyamát, január 9-én tették le kiváló sikerrel az utolsó vizsgát. Vizsgáztak: Boasch Irén, Fekete Anna, Hant Mária, Hesz Márta, Pongrácz Etelka és Zenker Emilia, valamennyien kiváló eredménnyel.

Az új szociális gondozónők továbbra is a nagyváradai népjóléti ügyosztályon dolgoznak. Sikeres vizsgájuk és az értékes oklevél elnyerése után örömmel üdvözöljük őket és erőt, kitartást kívánunk nehez munkájukhoz.

Adókedvezményben részesülnek a háztulajdonosok, ha házukban sokgyermekes családok laknak

Nagyvárad thj. város adóhivatala 283/1943. adóhiv. szám alatt a következő hirdetményt adta ki:

Az 1940. évi XXII. t. c. 10. §-a, valamint ennek végrehajtása tárgyában kiadott 129.800/1940. VII. sz. P. M. rendelet 3. §-a értelmében adókedvezményben részesítendőek azok a házbirtokosok, akiknek bérházában lakó családok gyermekeinek száma az összes lakók lélekszámának — a háztartási alkalmazottak figyelemkivül hagyásával — legalább a felét teszik ki.

A fentiek alapján felhívom mindazokat a házbirtokosokat, akiknek a fenti adókedvezményre van igényük, hogy legkésőbb f. évi január hó 31-ig írásban jelentsek be a városi adóhivatalnál a kedvezményre való jogosultságukat. A kérvényhez mellékelni kell: 1. a főbérlet névjegyzékét; 2. lakásonként azoknak a személyeknek névsorát és személyi adatait, akik állandóan a lakásban laknak; 3. a főbérlet nyilatkozatát, hogy a lakásban hány 18 évesnél nem idősebb gyermek van és hogy ezek mikor ezülettek (év. hó. nap). Az ily módon felszerelt kérvényeket a városi adóhivatalnál kell benyújtani.

Egyidejűleg figyelmezteti a városi adóhivatal azokat a háztulajdonosokat, akik bérházukat kizárólag többgyermekes családoknak kívánják bérbeadni, hogy erre vonatkozó bejelentésüket szintén f. évi január hó 31-ig kell benyújtani, azonban nem a városi adóhivatalnál, hanem a m. kir. adóhivatalnál (Sal Ferenc utca 2. szám.). Városi adóhivatal.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁGYI DEZSO-UTCA 5 SZÁM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 38.40.
 félévre 19.20, egy óra 3.20 pengő.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk
 száma: 72.301.
 Kéziratokat nem adjuk vissza.

**NAGY VILMOS HONVÉDELMI
 MINISZTER VITTE A KORMÁNYZÓ
 KITUNTETÉSÉT GÖRING BIRO-
 DALMI TÁBORNAGYNAK**

A MTI jelenti: Vitéz nagybecsű
 Nagy Vilmos honvédelmi miniszter,
 aki kedden Göring birodalmi tábor-
 nagynak 50. születésnapja alkalmával
 átadta a Kormányzó Ur által adomá-
 nyozott magas kitüntetést, pénteken
 kíséretével visszaérkezett Budapestre.

Potsdamból jelentik: (MTI) Vitéz
 Nagy Vilmos vezérezredes, honvédel-
 mi miniszter németországi tartózkodá-
 sán megtekintette Potsdam
 város nevezetességeit.

* **Elutazik és lakása nincs biztosít-
 va? Ne habozzék, később BETÖRÉS-
 LOPÁS ELLENI** biztosítást. Ezzel
 nyugalmát is biztosítja. Az 1857-ben
 alapított legrégebb magyar biztosító
 magánvállalat, az Első Magyar Bizto-
 sító Társaságtól kérjen tanácsot. Hely-
 beli képviselője: Szent László-tér 2.

NSE-tea

vasárnap délután
 az Újsáíró Otthonban

**KIADTA A VÁROS A LAKÁSBÉR-
 LETI SZABÁLYRENDELETET.** Nagy-
 várad thj. város polgármestere 115-
 1943. szám alatt a következő hatályba.
 A kötetben Sümeghy Mihály intézeti tag
 tudomására hozom a város közönségének,
 hogy Nagyvárad thj. város lakásbérleti
 szabályrendelete kormányhatósági jóváhagyást
 nyert és a Budapesti Közlöny 1942. évi december
 hó 4-iki számában megjelent. A szabályrendelet
 67. §-a értelmében 1943. évi február hó 1-ével lép hatályba.
 A szabályrendelet kinyomtatásáról az ál-
 lományomda útján gondoskodtam és azt
 1 pengő vételárban a hadirokkant-
 szövetség útján a háztulajdonosok és
 más érdekeltek rendelkezésére bocsátom.
 A kiadmány ekezesorítási jogát a város
 részére fenntartom. Nagyvárad, 1943. január 14.
 Dr. Soós István e. k. polgármester.

NSE-tea

vasárnap délután
 az Újsáíró Otthonban

**Szabályozták a gyermekkosci-
 k eladási árát.** A Magyar Tudósító jelenti:
 A gyermekkosci eladási árára vonatkozólag
 eddig semmiféle külön kalkuláció
 előírás nincsen, ami azt jelenti,
 hogy azok a szokásos haszonkulcs mel-
 lett és a felárak áthárításával rögzít-
 telt áron adandók el. Ertesültünk eze-
 rínt az árhivatal rövidesen szabályozni
 fogja a gyermekkosci eladását.

**Ülést tartott az angol hadsereg
 legfőbb tanácsa.**

Madrid. (MTI) A hadsereg legfőbb
 tanácsa Asensio tábornok hadügyi mi-
 niszter elnöklésével ülést tartott.

**Mécs László a januári honvéd-kiván-
 sághangversenyen.** Tizenharmadik ün-
 nepi estjéhez érkezik január 23-án a
 Vöröskereszt és a magyar rádió annyi-
 rá népszerű Honvéd-kivánsághangver-
 senye. Ezen a hangversenyen, amelyen
 ismét hosszú sor kiváló magyar mű-
 vész tesz örömmel eleget harcoló és
 sebesült honvédeink kivánságának,
 Mécs László, az ismert papköltő is sze-
 repel, aki prólogusként egyik versét
 mondja el. A Honvéd-kivánsághang-
 versenyt a Rádió január 23-án, 16 óra
 30 perckor közvetíti a Magyar Művelő-
 dés Házából Budapest I. műsorán.

**MEGÁLLAPÍTOTTÁK A TAVASZI
 TAKARMÁNYMAGVAK TERMELŐI
 ÁRÁT.** A Magyar Távirati Iroda jelenti:
 A közellátási miniszter megállapította a
 tavaszi búkkönyomag, a fehérr és fekete
 mustármag és a köménymag legmag-
 sabb termelői árát az 1943-44. gazda-
 sági évre.

**Modern BUTOR olcsón kapható
 festett Szabadság-utca 12. és Szacsav-utca 48. Hálók,
 kombinált szobák előszobák, konyhák.**

**MEGJELENT A KISEBBSÉGI KÖR-
 LEVÉL LEGUJABB SZÁMA.** A Kisebbsé-
 gi Körlevél 1943. évi januári száma-
 nak vezető helyén Gáldi László egy-
 rk. tanár „Lupu elmélete a románok
 eredetéről” című tanulmányát közöl-
 jük. Dr. Zsolt Zeigmond orvos „A ma-
 gyarország fajfenntartó harca különös te-
 kintettel a magyarországi szórványsá-
 ra” címen értekezik. Sümeghy Mihály:
 „A horvát szabor” című tanulmánya a
 horvát szabor működését fejtegeti. A
 Figyelő rovatban az intézet egyik tagja
 „Iráni származásuk-e a horvátok?”
 címen ír cikket. A Jogi élet: „A Füg-
 getlen Horvát Állam kormányáról”
 szóló új horvát törvényrendeletet tartal-
 mazza. Gazdag könyv és folyóiratseme-
 egészíti ki e szám tartalmát. A számhoz
 csatolt szerb nyelvű nemzetiségi mel-
 lékletben Sümeghy Mihály intézeti tag
 „A szerbek Magyarországon” címmel és
 Csuka János szerkesztő „Matica Srpska”
 címmel értekezik.

Értesitem a n. é közönséget, hogy a
Rákóczi-ut 10 sz. alatt volt Fiumei Kávébehozatal
 üzletet átvettem, hol mindennemű közszükségleti cikkek kaphatók.
 Szíves pártfogást kér **Boné Béla** tulajdonos.

**SPANYOL TERÜLETEN LEZUHANT
 EGY AMERIKAI REPÜLŐGÉP.** Lali-
 rea (MTI) A NTL jelenti: Egy ameri-
 kai repülőgép La Linea közelében spa-
 nyol területen lezuhant.

**Munkés hiány miatt több angolai
 szénbányát szüneteltetni kell.** Genfől
 jelentik: (MTI) A Német Távirati Iro-
 da jelenti: Az északangliai szénterme-
 lés állami biztosa közölte, hogy a há-
 nyamunkások hiánya miatt a köze jö-
 vőben kénytelen lesz több bányában
 beszüntetni a munkát.

**Modern BUTOR olcsón kapható
 festett Szabadság-utca 12. és Szacsav-utca 48. Hálók,
 kombinált szobák előszobák, konyhák.**

**Angol hadbíróóság elé állítják a bu-
 rok főnökét.** Amszterdamból jelentik:
 (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti:
 Mint az angol hírszolgálat Caramból
 jelenti, elfogták a burok főnökét, akit
 angol hadbíróóság elé állítanak.

**ÖSSZEHIVTÁK A SZLOVÁK PAR-
 LAMENTET.** Pozsony. (MTI) A szlovák
 parlamentet január 21-re összehívták.

NSE-tea

vasárnap délután
 az Újsáíró Otthonban

**VASUTAT ÉPITETT A SZOVJET A
 LADOGA TÓ JEGÉN.** Helsinki (MTI)
 A Stefani jelenti: A szovjet csapatok
 Leningrád ellátásának biztosítására vas-
 utat fektettek le a Ladoga tó jegén. Né-
 met repülőalakulatok bombázták a vas-
 utvonalat és több helyen megezekítet-
 ták.

Február elején alakul meg ünnepélyes keretek között a Magyar Élet Pártjának nagyváradai szervezete

Több mint ezerkétszázan léptek be eddig
 a helyi szervezetbe

Nagyvárad. Saját tud. A Magyar Élet
 Pártja nagyváradai törvényhatósági szer-
 vezete pénteken este városi választmá-
 nyi ülést tartott a központi pártirodáb-
 ban, amelyen a vezetőségi tagok igen
 nagy számban jelentek meg.

Az ülésen dr. Hlatky Endre főispán,
 törvényhatósági pártelnök elnökelt, aki
 a jelenlevők üdvözlése után bejelentet-
 te, hogy a helyi szervezet napról-napra
 erősödik, az ideiglenesen megbízott ve-
 zetőségi tagok a város jobboldali ma-
 gyar társadalomnak elemeit beszervezik
 úgy hogy az eddig belépett és rendszer-
 esen tagsági díjat fizető tagok száma
 már túlhaladta az 1200 főt.

Bejelentette a főispán azt is, hogy az
 előkészítő munkálatok után elérkezett-
 nek látja az időt arra hogy hivatalo-
 san is megalakuljon a Magyar Élet
 Pártja szervezete. Ez ügyben már érint-
 kezésbe is lépett a párt országos vezető
 ségével melynek eredményeképpen fe-
 bruár elején a párt központja és képvé-

selőinek részvételével záslólt bant a
 hormánypárt városunkban.

Az elnöki bejelentések után Major
 Károly tanár tett részletes jelentést a
 szervezkedés helyzetéről, majd a párt
 karácsonyi akciójának eredményéről
 számolt be. A párttagok adományaiból
 közel ezer pengő folyt be, amelyből
 mintegy félvagon élelmiszert osztottak
 szét a sokgyermekes szegény párttagok
 között.

A városi választmány ülésén megje-
 lent a pártközpont képviselőjében dr.
 Nadas János országos főtitkár is, aki
 hosszabb beszéd keretében foglalkozott
 a párt szervezkedés kérdéseivel.

A beszéd után az országos főtitkár a
 párt szervezet gyakorlati kiépítésére és
 az ezzel kapcsolatos kérdésekre muta-
 tott rá.

**Olvassa és teressze
 a Magyar Lapok-at.**

Óriási az érdeklődés a vasárnapi birkozó- verseny iránt

A Nemzeti Munkaközpontban reu-
 dezenedő NEMK-Törekvés-Levente
 Egyesület birkozó-i között lezajló be-
 mutatató birkozó-mérkőzés iránt váro-
 szerte igen nagy érdeklődés nyilvánul
 meg. Ez érthető is, mert mindkét fél
 legjobb versenyzőit állítja szőnyegre.
 Nagyvárad sporttársadalma igen ni-
 vós sporteseménynek lesz szemtanuja
 tehát vasárnap délután 5 órakor a
 Nemzeti Munkaközpont székházában.

Scholtz Kornél lett az Országos Köz-
 egészségügyi Tanács elnöke. A MTI
 jelenti: A Kormányzó Ur Scholtz Kor-
 nél nyugalmazott belügyi államtitkár,
 az Országos Közegészségügyi Tanács
 elnökévé nevezte ki.

**Egy előadás jövedelmét adja a hon-
 védhőzátartozóknak a Belvárosi Mozdó
 igazgatója.** Nagyvárad. Saját tud. is-
 meretes, hogy az Apolló és Korona
 mozgó legutóbb egy-egy előadás tisz-
 ta jövedelmét ajánlották fel a Kor-
 mányzó akciója javára. Most arról
 értesültünk, hogy Bölich István, a Bel-
 városi mozgó igazgatója a hétfőn sorra
 kerülő kitűnő magyar film, a Pergő-
 tűz előadásának tiszta jövedelmét adja
 a honvédpasaládok megegetésére indi-
 tott akció javára.

**UTOLSÓ SIMITÁSOKAT VEGEZ-
 NEK A LEVENTÉK VASÁRNAPI ELŐ-
 ADÁSUKON.** Nagyvárad. Saját tud. Már
 két ízben beszámoltunk arról, hogy a
 leventék nagy igyekezettel készülnek
 vasárnapi műsoros és táncos délutánjuk-
 ra. Az eddigi beszámolók keretében már
 felsoroltuk, hogy a leventék milyen mű-
 sorral és meglepetésekkel továbbá mi-
 lyen szereplőgárdával állnak ki a kö-
 zönség elé. Most csak azt akarjuk hang-
 sülyezni, hogy a műsort tánc fogja kö-
 vetni. A leventék szerény szórakozást
 akarnak szerezni vendégeiknek ezen a
 délutánon. Remélhető, hogy a kitűnő-
 nek ígérkező előadáson sokan vesznek
 részt.

**Záróvizsga a berekbézsőrményi téli
 gazdasági tanfolyamon.** Nagyvárad.
 Saját tud. Beszámoltunk már arról,
 hogy a földművelésügyi miniszterium
 Berekbézsőrményen is megrendezte a
 téli gazdasági tanfolyamot. A tanfo-
 lyam most fejeződött be és vasárnap
 délután 2 órakor lesz a záróvizsgája.
 A vizgán miniszteri biztos fog elnö-
 kolni. A vizsga ünnepségének műsorán
 szerepel Duló Károly gazda-költő több
 szép versével. A vizsga után kiosztják
 az értékes díjazásokat.

Határátléoők a törvénszék előtt

Nagyvárad. Orosc Mária mezőte-
 legdi lakost a nagyváradai törvénszék
 két rendbeli tiltott határátlépés miatt
 1 hónapi fogházbüntetésre ítélte. Má-
 tis Filimon horozégi lakos, szintén
 kétrendbeli tiltott határátlépéssel vá-
 dolva került a törvénszék elé. A bi-
 róóság 2 hónapi fogházbüntetéssel súj-
 totta a határátlépő Matis Filimont.
 Mindkét utélet jogerős.

Ki töredik mivelünk?

A napokban nagyon sok kinevezést, előléptetést olvastam a Hivatalos Lapból. Nem is csak egy számban jelent meg a tenger sok név. Volt olyan szám, amelyikben 20—22 oldalon keresztül egyéb sem volt, csak az, hogy ezeket meg ezeket ilyen, meg olyan címmel és ranggal ebbe, vagy amabba a fizetési osztályba sorozták. Sokan kaptak címet is és jelleget is.

Ez eddig mind rendben volna. Ha címeket, rangokat és előléptetéseket adományoztak, akkor ennek bizonyára meg volt az oka és a célja. A hivatalokban évek multával mindenkinél rukkolni kell egy-egy fokot felé, másként hogyan is csinálnának helyet az ujjbaknak, a fiataloknak. Az előléptetések tehát a fiatalokért vannak. Csak az a baj, hogy a kinevezésekkel az újságíróknak van a legtöbb baja. Neki kell átböngészni a Hivatalos Lapot. Neki kell észrevenni a helyi vonatkozásokat és neki kell a „magyarazattal” ellátni a fontosabbakat. Ugy-e, senki sem gondolt még arra, hogy ilyenkor az újságíró is gondolkozzon kezd — mert hiszen ő is ember — és bármennyire be is oltotta magát fölényes világszemlélettel a „cim- és rangkóróság” ellen, titkos vágyakkal és álmokkal böngész az al- és főtanácsosokat, a fizetési osztályokat, a címeket és a jellegeket.

Az újságíró sohasem rukkol. Ahogy eljegyezte magát a tollal és irásztalával, ahogy egy kicsit megismerik hivatalokban, társaságokban, azonnal „szerkesztő ur” lesz és azután az is marad mindhaláláig. Esetleg még felviszi a főszerkesztőségig, azonban ezt a titlust is megkapja egy-kettőre zsirosabb borralalóért. Egymásközött pedig mindig csak jó kollegák maradnak, ha csak nem vállal valamelyik a társadalmi vagy a gazdasági életben „gyakorlati” szerepet.

Nem csodálkozhat így senki rajta, ha az újságírók egyszer megújítják ezt a cim- és rang nélküli szürkeséget és megalapítják az újságíró társadalom különböző fokozatainak rendszerét. Mert a mi brancsunkban lehetne csak igazán tobzódni a címekben és jellegekben, a kategóriákban és a különféle árnyalatokban! Nem is kell gondolkozni rajta, hogy a négy fő kategóriát lerögzitsük. Például így: csahosok, fogalmazók, szerkesztők és világepítők kategóriája. A csahosok kezdenek az alcsahos-gyakornok mltárságánál, s aztán így tovább az al-, rendes, fő és mestercsahososságon keresztül átlépnének a fogalmazói korba. Itt kezdenék a közvéleményfogalmazó gyakornokságon s aztán tovább a rendes, fő és röpfogalmazón keresztül jutnának tovább a szerkesztők nagyobb tekintélyt és több fizetést jelentő osztályába. Itt is lehetne sok fokozatot felállítani. Lenne segéd-, al-, tényleges, helyettes fő-, valósa-

gos fő- és a legvégén vezérszerkesztő. A rangokkal járó címek megállapítását egy kaszinó bizottságára kellene bízni. Fontos irányelv lenne az, hogy az egyes kategóriák végén mindenki elérhesse a méltóságos címet, úgy hogy ne kívánozzék át a másik kategóriába.

A világepítők kategóriáját csak kivételes zseniknek tartanánk fent. Az kaphatná meg csak, aki — mondjuk — feltalálja a fából vaskarikát, vagy hasonló legközérdekeltebb dolgot. Fővilágepítőt nem is lenne szabad kinevezni az összes irodalmi társaságok,

ludós közösségek és a nyctmász szakszervezet megkérdése nélkül. Ezek közül választatandó az újságírók mezei hada minden öt évben az újságírók királyt. Olyanféle méltóság lenne ez, mint a cigányvajdaság, természetesen mutatis mutandis.

Az újságíró... de hagyjuk! Nem jó ennyire belemélyedni a kombinációkba, mert a végén vita indul és összeveszünk a fejedelmválasztáson. Lehet ezen a szerény elméletűtáson mosolyogni, lehet bolondságnak tartani. Mégis igaz marad, hogy a világ legigénytelenebb, legelhanyagottabb népsége az újságíró. S ez olykor eszébe jut szegénynek, amikor a Hivatalos Lap kinevezési és előléptetési tengerében furdokol... (piccolo.)

HAZÁNK — NÉPÜNK — JOVÓNK

Ezer asszony és leány

Vasárnap fél 12 órakor a városháza nagytermében eskütételre jelenik meg közel ezer asszony és leány. Az önkéntes honvédelmi munka zászlójára esküsznek fel (közülük közel 400-nak már a munkabeosztása is megtörtént), hogy elinduljanak oda, ahol eddig férfiak dolgoztak, akiket munkahelyükről elszóltatott a haza parancsoló szava, az ország határainak, a családi tűzhelyeknek, gyermekeik zavartalan életének, a keresztény magyarságnak védelmére.

A mostani nagy háborús összefogásban a kezek összekulesolódnak, a kötelesség, az áldozatok egymás mellé sodorják az embereket a helytállás mezején. Itt a bizonyíték! Nem csak hangzatos szavak ezek, mert Váradnak egy ezred asszonya van s ez a „női ezred” készen áll, hogy kivégezzék a munkahelyétől, ahol árván maradt a munkahely, a gyárakban, műhelyekben, gazdaságokban, irodákban. A munkának ezer és ezer örhele nem lesz elhagyatva, mert jelentkeztek a nők, akik fejelemzetten felzárkóznak

az itthoni munka harcterén. Nyugodtak lehetünk, hogy nem lesz fennakadás s ha fiainknak mind egy szál el kellene is menni, itt maradnak a férfiak helyét megállni tudó, a lemondásokban és az áldozat-vállalásokban hőskövé erősödők.

Nem lehet zökkenő a munka iramában egy pillanatra sem. Nem ezen, hanem mindnyájan ott leszünk, ha szükség lesz reánk!

Várad büszke lehet asszonyaira, leányaira. Büszké lehetnek az önkéntes honvédelmi szolgálat asszonyai, leányai, mert a küzdelemből ők is becsületesen kivesszik a részüket s így joggal vár rájuk a legnagyobb és legszebb kitüntetés: a hős honvédekkel közösen kivívott győzelem!

Segítse meg őket a vérzivatarból diadalmasan kiemelkedő Kereszt. Adjon nekik kitartást esküjük hősies és áldozatos megtartására. Órízze meg nevüket késői nemzedékek számára a történelem...

Soltész Kálmáné.

Tíz kicsi fejfa

Tagnapelőtt villamoson igyekeztem a város másik részébe. A villamos jégvirágos ablakán át nézgettem, már amennyire lehetett, az utca forgalmát. Az egyik megállónál meglehetősen jólöltözött, munkásasszonynak látszó nő szállt fel pályás gyerekekkel a karján egy másik asszonnyal. Velem szemben ültek le. A jól beburkolalt gyermek sírni kezdett. Az anyja rázta, ringatta, csitítgatta. A gyermek nem zavartatta magát és továbbra is a maga módján juttatta kifejezésre nemtetszését valami miatt.

Talán beteg a kicsike? — érdeklődött az egyik utitárs.

Dehogyan beteg, sietett felelni az

anya kíséretében lévő asszony, csak biztosan fázik a lelkem — (ez nem igen lehetett igaz, mert a jó meleg dunnácskában, vastag gyapju kendő alatt, irigylésre méltó helye volt a babának) — hogy a fene enné meg a Zöld Keresztet, ahová letették; képesek ilyen hidegben is tanácsadásra kívánni a gyermeket...

Talán még tovább is áradt volna belőle a kérésten bírálgatás és becsmérlés, ha a férjem le nem intette volna.

Sajnos, sokan vannak, akik hozzáértés nélkül bírálnak és mindent lepocskondiáznak. Nem látják, nem veszik észre és nem értik meg azt a nagy, nemes, önfeláldozó munkát, amit a Zöld Kereszt végez.

Ebben az esetben nem is a közvetlenül érdekelt panaszkodott, hogy a hidegben is be kellett vinni a gyermeket. De nem érti, hogy a jól bepólyált gyermeknek nem árt, hanem használ a friss, hideg levegő. Azt se veszi semmibe, hogy az orvos ingyen megvizsgálja, a védőnő hetenként megméri s ha csak néhány dekányi súlyhiány mutatkozik, már vállaltás alá veszik az anyát: mit eszik, hogy táp-

FERENC JÓZSEF KESÉRÜVIZ

lálja a gyermeket?

A Zöld Kereszt: hetenkénti orvosi felügyelet, védőnői látogatások, ingyen tej az egész szegény sorsuak részére, védőoltások, ingyen cukor, ingyen tej az egész szegény sorsuak részére.

A kispénzü, a szegénysorsu anyák tudják elsősorban, hogy a Zöld Kereszttel számukra boldog kor kezdődött. A Zöld Kereszt mindenkié, minden anyáé — minden gyermeké. Közönséges, amiért nem lehet elég hálás ez a nemzedék.

Mindenkinek meg kell végre tanulnia, hogy ne a saját esze után, meg gondolatlanul ítéljen, hanem a saját és hozzátartozói érdekében engedelmessédjék azoknak, akik a vezetőikre hivatottak.

Az egyik tanácsadói órán történt. Nagymama jött az unokával. Látszott rajta, hogy sehogy sincs inyére a bejövétel. Ki is fakadt a kérdezősködések alatt.

— Nem csináltunk mi kérem ilyen nagy dolgot a gyerekből, pedig nekem tizenkettőt adott az Isten.

— Az nagyon szép — mondta a védőnő — de hányat nevelt fel belőlük a néni?

— Hát kettőt — szóltot meghunyynászokodva az öreg, s zavartan pislogott, mint a tettenért hűnös.

— No, lássa néni, ha már abban az időben is lett volna Zöld Kereszt, akkor most élne mind a tizenkettő. De olyan sok semmi esetre sem pusztult volna el és maga nem hiába hordta volna tízszer kilenc hónapig a szíve alatt a reménységet és nem szenvedte volna tízszer hiába a világrahozás fájdalmát. A tíz fejfa helyett tíz boldog gyerek mosolyogna magára.

Hát lehet, kérem — dunnyögött az öreg, s amint a karjára vette sivalkodó unokáját, már békülékeny hangon, igazi nagyanyai büszkeséggel kérdezte: ugy-e szép, egészséges az én unokám?

Amikor becsukódott mögöttük a rendelő fehér ajtaja, fájó szomorúság vett erőt rajtam. Tíz kicsi fejfa sirt felém, tíz apró magyar gyerek tünt el, mielőtt hasznára, örömére lett volna mind a szülőknek, mind a nemzetnek.

Soltész Kálmáné.

Előadást tart Budapesten Finnország jelenlegi helyzetéről a finn parlament alelnöke

A MTI jelenti: Linkomies Ervin egyetemi tanár, a finn parlament alelnöke pénteken délután Budapestre érkezett. A magyar fővárosban a finn vendéget igen nagy szívélyességgel fogadták. A professzor a pénteki nap látogatást tett a magyar közélet több vezető személyiségénél. A látogatásokat szombaton is folytatja. Szombaton délután öt órakor a parlament delegációs termében megtartja a nagy érdeklődéssel várt németnyelvű előadását Finnország jelenlegi helyzetéről.

HOTEL SZABÓ

BUDAPEST, IV. EGYETEM-UTCA 7.

Hotel Szabó a belváros középpontjában fekszik. Szép, tiszta, világos szobák, minden modern kényelemmel. (Központi fűtés, hideg-meleg folyóvíz, telefon, stb.) Polgári szálló — Polgári arak!

Cséplő és vetőmagtisztító gépkészítői tanfolyamot létesítenek

Tudomására hozom a város közönségnek, hogy bércséplésre jogosító iparigazolványt csak azok kaphatnak, akik meghatározott gyakorlat igazolásán felül lokomobil- és cséplőgépkészítői, vagy mezőgazdasági traktor és egyéb gépkészítői, vagy pedig cséplő- és vetőmagtisztító gépkészítői tanfolyamok valamelyikének sikeres elvégzéséről bizonyítványt tudnak felmutatni.

Az ipari tanfolyamok országos vezetősége városunkban is rendez nyolc napig tartó cséplő- és vetőmagtisztító gépkészítői tanfolyamot az esetben, ha arra legalább 20 olyan egyén jelentkezik, aki 18. életévét betöltötte.

Felhívom mindazokat, akik fenti tanfolyamot elvégezni óhajtják, hogy összejárás végett a m. kir. állami gépipari középiskola igazgatóságánál, a hivatalos órák alatt jelentkezzenek.

Nagyvárad, 1943. január 11.

Dr. Borbély Dezső s. k.
főjegyző,
polgármester h.

Folyóirat-szemle

Nép és családvédelem

Megjelent az Országos Szociális Felügyelőség folyóiratának a „Nép- és Családvédelem” 1942. évi 12. száma. Az új számban Steller Mária „Nyári gyermekotthonok” címmel az 1942. évi nyári gyermekotthonok működéséről, a jövőben felállítandó gyermekotthonok kérdéseiről, a gyermekotthonok szerepeiről írt cikket, Somogyi Ferenc „Nemességünk és a jobbgátságszabó költőkérdése” címen az eddig megjelent értekezéseinek szerves folytatásaként tárgyalja a jog fejlődés történetébe beillesztve a szociális kérdés kialakulását. A Figyelő rovatban Tóth Béla „Szociálpolitika külföldön”, valamint Füsti Nándor Sándor: „Az Országos Nép- és Családvédelmi Alap az állami költségvetést képviselő házi vitájában” című cikkeivel találkozunk. A Figyelő rovatban foglal még helyet Füsti Molnár Sándor: „Szociális Krónikája”, amelyben az időszerű kérdések megvitatásával foglalkozik.

MEGJELENT AZ ERDÉLYI HELIKON JANUÁRI SZÁMA, amely közli Kovács László: *Egészen* című tanulmányát Reményik Sándor, Erdély vagy költőjének hasonló című posthumus kötetének megjelenése alkalmából. A nagy költő négy versét is közli a folyóirat a hátrahagyott versekből és egyik kéziratának hasonmását, műmellékletként. Közli még a folyóirat Shakespeare: *Julius Caesar* c. drámájának egyik részletét *Aprily* Lajos fordításában, továbbá *Vécsey* Zoltán: *Wesselényi* Miklós-ról írt érdekes tanulmányának első fejelet és *Ince* Lajos írását. A szépirodalmi részben *Uj* költők címen a mai Németország egyik fiatal költőjének három versét találhatja az olvasó *Szabó* István fordításában és *Nagy* Jenő: *Két* fejedelm című regényrészletét. A szemlérovatokban pedig *Molter* Károly, *Lo* *vass* Gyula, *Ficzay* Dénes, *Paku* Imre *Kovács* László és *Tápay* Ferenc változatos tárgyú szemlecekket.

SZÍNHÁZ

Debrecenbe kéne menni

Farkas Imre 3 felvonásos operettjét újította fel pénteken este a színház, amelyet a megszállás alatt „Cseregyerekek” címmel adtak. Nem volt valami szerencsés ötlet a darab színrehozatala, mert semmiképpen nem felel meg a mai idők követelményeinek. Egyébként is nagyrésztben unalmas. Ami humor és jókedv van a darabban az Szabó Ernőnek köszönhető. Bemondásainak azonban a fele sincs benne a szövegkönyvben. Tetszett még Pákozdy Ferenc életteli len-

dülete, Szógi Arany jólmegformált parasztleány figurája, Márffy Vera, Benkő Béla, Barsy Béla és Keleti Aranka.

Két figyelemreméltó eseményt még meg kell említenünk. Az első, hogy a színészek egyrésze igen kevés szereptudással járult hozzá az amugyis gyenge előadás előbbreviteléhez, a másik pedig, hogy már a nézőtérben is hozzászokik a közönség a didergéshez. (—)

A színházi iroda közleményei:

Az esti előadások háromnegyed 7 órakor, a délutáni előadások egynegyed 4 órakor kezdődnek

Az esti előadások háromnegyed 7 órakor, a délutáni előadások negyed 4 órakor kezdődnek.

Szombaton d. u. a nagyszerű Száz piros rózsá c. operett-újdonosság filléres helyárrakkal kerül színpadra.

Szombaton és vasárnap este Farkas Imre: *Debrecenbe kéne menni* c. mulatóos operettje van a színház műsorán. Rengeteg humor, pompás táncok, hangulatos muzsika. Szombaton este 4-ből.

Vasárnap d. u. *olcsó helyárrakkal* az idény nagy slágere a *Vén diófa* kerül színpadra a bemutatott előadás nagyszerű szereposztásában.

Hétfőn este pontosan háromnegyed 7 órai kezdettel Verdi: *Rigoletto* c. operája van a színház műsorán dr. Palló Imre, a m. kir. Opera örökös tagja, Raffay Ersei, m. kir. Opera tag-

ja, Lontas Konstantin, Rác Tilda, dr. Dalnok Viktor és Littasy Károly operatársak vendégfelléptével. Felémelt helyárrak.

Kedden este *olcsó helyárrakkal* Hotty Éva felléptével „*Bolond Ásvayné*” kerül színpadra.

HETI MŰSOR:

Szombaton d. u. Száz piros rózsá. Szombaton este: Debrecenbe kéne menni. („A” bérlet).

Vasárnap d. u. 1/4 órakor: Vén diófa.

Vasárnap este háromnegyed 7 órakor: Debrecenbe kéne menni.

Hétfőn este háromnegyed 7 órakor: Rigoletto.

Kedden este háromnegyed 7 órakor: Bolond Ásvayné.

GAZDASÁGI ÉLET

Figyelmeztető a mehesgazdák számára

Állandóan ellenőrizni kell a mehesadokat

A földművelésügyi minisztérium erdélyi kirendeltsége egytől hívja fel az erdélyi mehesgazdák figyelmét arra, hogy az idő kemény hidegre fordulásával most különösen figyeljék mehesadjaikat. Ha a hideg egyházamban sokáig tartana, akkor lehetőleg naponta zajtalanul el kell menni a kasok, kaptárak előtt ellenőrzés végett. A kijáró nyílást eldugaszoló, lehullott méheket, vagy havat csendesen ki kell kotorni. Meg kell figyelni, hogy egér, cikány, de különösen harkály nem garázdálkodik-e? Minden egyes mehesadot a kijáró nyíláson át meg kell hallgatni. Amelyiknél csendes percegést, zizegést, vagy gyenge zúgást lehet hallani, az rendben van. De amelyik mehesad olyan erősen zúg, hogy a kaptár előtt állva is meg lehet hallani, ott valami nincs rendben. Valószínű, hogy elfogyott a méze, vagy a család nem tud átvonul-

ni a mézre. Az éhező mehesad feltűnő zúgása mánap már gyengül, azután még gyengébb, végül örökre elhallgat. Az ilyen mehesadot langymeleg helyiségbe kell vinni, ott gyorsan át kell vizsgálni és ha nincs méze, azt pótolni kell.

Ha valamelyik éhségtől elgyötört mehesadnál semmi életjelt sem hallunk, akkor annak kaptárát koppintuk meg. Ha erre sem zúg fel, akkor azonnal vigyük meleg szobába. Amint a melege a méhek megmozdulnak, akkor langyos mézes vízzel permetezzük meg őket és mézhiányát pótoljuk.

A mehesad feltűnő zúgásának egyéb oka is lehet, amire nézve közelebbi felvilágosításért és tanácsért forduljanak a mehesadok a földművelésügyi minisztérium erdélyi kirendeltségéhez. Kolozsvár, Bartha Miklós utca 13. szám.

Már a télen gondoskodniuk a szőlősgazdák kötözőanyagáról

A szőlőkötözésre általánosan használt raffia tengerentúli anyag lévén, az 1943. évben a szőlősgazdák részére vagy egyáltalán, vagy nagyon csekély mennyiségben fog rendelkezésre állni.

Ezért az EMGE Szőlészeti és Borászati Szakosztálya felhívja az érdekelt szőlősgazdákat, hogy kötözőanyagáról idejében gondoskodniuk. A hazai anyagok közül nagyon jól fel lehet használni a

kukoricaháncsot, fűzfaháncsot, hársfaháncsot, sást, kákalevelet, gyékényt és rozszalmát. Ezen anyagok sokkal olcsóbbak, mint a raffia és mint hazai anyagok korlátlanul rendelkezésre állanak. Kis fáradsággal nagyon jó kötöző anyagot lehet ezen anyagokból előállítani. Most télen van az ideje, hogy már a jövő évi kötözőanyag szükségletéről mindenki gondoskodjék és a hosszú téli estéken ezeket az anyagokat kötözésre alkalmas módon előre elkészítse.

Gyógynövénybevéltői tanfolyam lesz Marosvásárhelyen

A kolozsvári Gyógynövénykísérleti Intézet (Kolozsvár, Monostori út 3.), a m. kir. Földművelésügyi Minisztérium Erdélyi Kirendeltsége megbízásából 1943 február 1—6-ig kellő számú jelentkező esetében Marosvásárhelyen gyakorlati irányú és bemutatásokkal kapcsolatos gyógynövénygyűjtői, természetföldrajzi és bevéltői tanfolyamot fog tartani.

A tanfolyamra jelentkezni lehet fenti intézetnél 1943. január 25-ig.

A tanfolyamok teljesen díjmentesek, de ellátásról és lakásról mindenki maga tartozik gondoskodni. A tanfolyam helyét a jelentkezőkkel levelezőlapon idejében közölni fogja az Intézet.

Nagyobbzámú jelentkező esetében később meghatározandó időben valamely más zékely városban is lesz tanfolyam. Tekintettel a gyógynövénygyűjtés, természetföldrajzi és bevéltés nemzetgazdasági jelentőségére, nyomtatékosan felhívjuk lapunk olvasóinak figyelmét a tanfolyamra.

Megállapították a tavaszi búkköny és a köménymag legmagasabb árát

A Magyar Távirati Iroda jelentés: A közellátási miniszter megállapította a tavaszi búkkönymag, a fehér és fekete mustármag és a köménymag legmagasabb termelői árát az 1943—44. gazdasági évre.

Gazdasági előadások a kórházban ápolat sebesült honvédek részére

A Magyar Tudósító jelenti: A kaposvári és zalaegerszegi kórházakban ápolat sebesült honvédek részére az Alsódunántúli Mezőgazdasági Kamara gazdasági előadásokat tart, hogy a honvédeknek a kellemes időöltés mellett hasznos foglalkozást is nyújtsanak. Az érdekes kezdeményezés követésreméltó.

Szolgáltatás gyógyszer-tárak

Ajtay G. Gyula Mátyas királyi gyógyszer-tára, Szent János-utca 50. Telefon 21—34.

Csillag-gyógyszertár, Ecsedi Csapó Zoltán, Mussolini-tér 3.

Pajor Pál Kleopatra gyógyszer-tára, Kossuth-utca 2. telefon 15—15.

Atlasz Lajos Szent Antal gyógyszer-tára, Horthv Miklós-út 34., Gerliczy-utca sarok. Telefon: 13—55.

Továbbra is kapható a tojás nagykereskedőknél

A közönség körében az a téves meggyőződés terjedt el, hogy miután már kimerült a Nagyvárad számára engedélyezett tojáskontingens, a tojás nagykereskedőknél és kiskereskedőknél tojás nem kapható. Hozzájárult ehhez még az a körülmény is, hogy most már nem kellett sorban állni a Mezey Mihály-utcai főelosztónál és így a közönség a zugpíacon kereste a tojást. Illetékes helyről most közlik, hogy maximális áron továbbra is kapható a tojás a tojásnagykereskedőknél, mert a kontingens még nem merült ki.

Arany-, ezüst-, briliáns tárgyak, svájci anker **Accs Tibor.** Széchenyi tér 6. Órák vétele, eladása, szakzerű alakítása, javítása

Elítélte a járásbiróság az alsótótfalusi református lelkész zaklatóját

Miért nem állhatják ki Kelemen Mihály fiatal lelkészt?

Nagyvárad. Saját tud. Kelemen Mihály alsótótfalusi görög keleti kántor közönségterhelés és becsületsértés vádjával terhelten került a nagyváradai járásbiróság elé. A vádirat értelmében az elmúlt év nyarán súlyosan sértő kifejezéseket használt a „háta mögött” Farkas Sándor református lelkészre, akinek fülebe jutott a dolog. A közönség elleni kihágás vádját az ügyész a tárgyalás elején elejtette, így azután csak a becsületsértés vétségének vádja maradt fenn. Kelemen Mihály jó kötésű, piros-pozsgás falusi ember. Arra a kérdésre, hogy megértette-e a vádat, zavarba jön. Végül kiderül, hogy a vádat megértette, csak

azt nem, hogy mit jelent ez a szó: „érteti.”

Medgyesi József az egyetlen tanu, aki előtt Kelemen Mihály a sértő kijelentéseket tette, túlbuzgóan részletesen ismerteti, hogy a kántor mikre ragadtatta magát. Kelemen Mihály nyomdáfestéket nem tűrő kijelentései között az is szerepelt, hogy a község fiatal református lelkésze csak amolyan „jöttment” ember s az buzájára éheznek. A görögkeleti kántor a tanu szerint azt is mondta, hogy egy féltéglával fejbeüti Farkas Sándort, akkor aztán nem eszik több búzakenyeret.

Pillangónak is nevezte Kelemen a haragosát

A bíróság a vádlottat és a tanut szembesíti. A szembesítésnek természetesen szövélet a következménye. Az összecsapásnak végül Kelemen Mihály leintésével a bíróság vet véget.

Medgyesi József megesketése után Farkas Sándor lelkészt, a sértettet, tanuként hallgatta ki a bíróság. Megismétli, amit már Medgyesi József elmondott s hozzáfűzi, hogy Kelemen többek között „pillangónak” is nevezte.

A magánvád képviselője súlyos becsületsértés és életveszélyes fenyegetés címen a vádlott szigorú megbüntetését kérte, míg a védő a tanuk elfogultságára hivatkozva, büncselekmény hiányában felmentő ítéletet kért.

Kelemen Mihály a végső szó jogán kijelentette, hogy nem érzi magát bűnös-

nek, a tanu mindenfélét elfogultan olvasott a „szakállára” — mellel az öreg kántor szakálltalan! — s szintén felmentő ítéletet kért.

A járásbiróság ezután kihirdette az ítéletet s Kelemen Mihályt feltűnően dűrva becsületsértés vétségében monddta ki bűnösnek s ezért 80 pengő pénzbírsággal sújtotta és kötelezte a perköltség megfizetésére.

Az elítélt és védője, valamint a sértett jogi képviselője felebbezést jelentettek be, így az ítélet még nem jogerős.

Postatisztviselők családi összejövetele

Nagyvárad. Saját tud. Megemlékeztünk lapunkban a nagyváradai postahivatalnál történt előléptetésekről és kinevezésekről. Ezzel kapcsolatban érteztünk, hogy az I. számú postahivatal előléptetett és újonnan kinevezett tisztviselői szombaton este 7 órakor tartotta családi összejövetelét a Hungáriában. Az összejövetelen Szabó Ernő főfelügyelő, az I. sz. postahivatal új igazgatója meleg szavakkal emlékezett meg a posta fontosságáról és méltatta a tisztviselői kar odaadó munkásságát. Kérte, hogy becsületes munkával továbbra is legyenek segítségére. Az előléptetettek között ott volt Lukács Antal felügyelő, Gremperger István és Klemens Ilona főellenőrök is.

Rádió-műsor:

VASÁRNAP, JANUÁR 17.
Budapest I.

- 7.30 Fohász. Szózat. Reggeli zene.
- 8.15 Hírek.
- 8.30 Összinté beszéd
- 10.00 Református istentisztelet a Kálvin téri templomból. Igét hirdet Murakózy Gyula lelképásztor.
- 11.00 Egyházi ének és szentbeszéd a Jézus szíve templomból. A szentbeszédet mise után dr. Tihanyi Tibor kegyesrendi tanár mondja
- 12.15 Levente-műsor.
- 13.55 Dr. Nyisztor Zoltán pápai prelaus előadása
- 13.10 A Rádiózenekar műsorából.
- 14.00 Művészelemzők.
- 15.00 A földművelésügyi miniszterium rádióelőadása.
- 15.45 Honvédeink nótát kérnek.
- 17.00 Pényves Aliz csevegése.
- 17.10 Könyv zene — könnyű percek.
- 18.50 Hírek.
- 19.05 Vég vonóségyes.
- 19.35 Sárvári Dezső anekdotái.
- 19.55 Rádiózenekar.
- 20.20 Grandpierre Emil beszél Kolozevárról
- 20.20 Beszkárt-zenekar.
- 21.40 Hírek, sporteredmények.
- 22.15 Magyar söták.

Budapest II.

- 11.15 Magyar nóták.
- 12.15 Else Blatt zongorázik.

Férfiruhákat, használtakat legjobban árón vehet, eladhat **MOLNÁR** használatra uzletében Bémer-tér 1. (nyarban) Hívásra házhoz jövök.

APRÓHIRDETÉSEK

Adás-vétel

Aranyat, ezüstöt, briliánsot vásárol Tarján órák-ékszerész, Rákóczi-ut 8. 185

Megvételre keresünk új vagy teljesen jó karban lévő irógépet, Nagyvárad és Vidéke Ipartestület vas- és fémpari szakosztály, Mezey Mihály-u. 4. 661

Briliánsot, aranyat, ezüstöt veszek Viktor ékszerész, Rákóczi-ut 3. 356

Zongorát vagy pianinot intézet részére megvételre keresünk. Ajánlatokat zárt borítékban ár és márka megjelöléssel „Intézet” jellegre Rudolf Mosse hirdetőirodába, Bazárépület. 637

Eladók regények. Dr. Baditz, Miskolc. 611

Irógépet megvételre keresek. Kaszárnya-u. 17. ajtó 5. 668

100—300 literes használható boroshordókat vesz minden mennyiségben Mayer Antal, Kapisztrán János-tér 4. 670

Teljesen új, modern sötét diófényezett kombinált szoba, kétszemélyes rökamiával eladó, Verő asztalos, Kapucinus-u. 7. — Ugyanott új natúrölgy kombinált szoba. 676

Ingatlan

Eladó sok ingatlan. Kölcsönök kaphatók betáblázásra. Jelinek ingatlaniroda. Teleki-u. 2. Irodai órák 9 óráig 625

Szülő 2 és fél hold Görögoldalon, Csendő-utca 1. szám alatt 6000 pengő alkalmi árban eladó. Jelinek ingatlaniroda. Teleki-u. 2. 675

Tehermentes telket azonnali készpénzzel fizetek. Cim a kiadóban. 654

Állást nyec

FŐZNI tudó jobb nő kis családhoz bejárónőnek felvétetik. Pál-u. 3.

Gépirónót, járásut, keresztényt keres iroda, irásbeli és irógéppel írt ajánlatok fizetési igényével beadhatók Jelinek ingatlanirodához. Teleki-u. 2. 674

Perfekt szobaleányt keres azonnalva Chis ügyvéd Tiesza Kálmán-tér 9. 663

- 15.00 Operahengverseny.
- 17.45 Dr. Halasy Nagy József egyetem tanár előadása Marcus Aurelius elmékedéseiről.
- 18.10 Orloy-tánczenekar.
- 19.00 Jó Gábor csevegése.
- 19.30 Bécsi dal — bécsi tánc. Hangjáték három felvonásban.

HÉTFŐ, JANUÁR 18.
Budapest I.

- 5.40 Üzen az otthon. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 6.40 Ébresztő, Torna. Hírek. Közlemények. Reggeli zene.
- 10.15 Szalonötös.
- 11.15 Dalok és hangszeresolók.
- 11.40 Hamvas József felolvasása.
- 12.10 A Mária Terézia I. honvédegyalozred zenekara.
- 13.30 Honvédeink üzennek. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 14.00 Orlai tánczenekar.
- 15.20 Szórakoztató zene.
- 15.50 Diákféltóra.
- 17.00 Időseirő háborus élelmzési kérdések.
- 17.15 Dramatizált helyszíni közvetítés Pozsonyból 1921-ből.
- 18.40 A bojáni templom. Felolvasás.
- 19.05 Az Operaház zenekara.
- 20.30 Téli sport a Balatonon.
- 20.50 Folyamerek fuvszenekara.
- 21.15 Nadányi Zoltán verseiből ad elő Somogyi Erzsé.
- 21.30 Berlini Filharmonikusok.
- 22.10 Beszkárt-zenekar.
- 23.00 Magyar nóták.

Konyha- és díszkertetész keresek március 1-re, komoly, szorgalmas, józanéletű legyen. Fráter István gazdasága Gálospetri, Bihar vm vasútállomás, Érmihályfalva. 616

Szerény igényű, gyermekesre, megbízható nőt keresek egész napra. Cim a kiadóban. 671

Állást keres

Nyolc gimnáziumot végzett jóleázó, pénztárkezelésben jártas keresztény fiatalember állást keres, Jelinek ingatlaniroda, Teleki-u. 2. 673

Különféle

Viheti a kánya már a nyarat, a fáskamrára sem kell már a nagy lakat, kicsi a fám, mégis meleg a szobám, amióta benne van a

Kolozsváry József
lakatos-féle előmelegítő kis kályhám.

Bérbe vennénk 25—30 kataszteri hold szántót, esetleg több tagban is. Az ajánlatok a m. kir. 25/I. zlj. köztérkezési bizottság, Rulikovszky-utj volt 4-es lakatnyába nyújtandók be. 677

Jómenetelű trafikhoz társat keresek. Cime: kiadóba kérek. 672

Örökre vennék jobb családból árva 2 éves kislányt. Cim a kiadóban. 667

VARROGEP javítása, alkatrészek Jakab műszerésznel, Kossuth-utca 5.

Kötők, horgolók, ócska szöveteket, gyönyörűen javítok, átalakítok, gyermekruhának, mackónak is. Harisnyatalpalás, szemzedés, Bodánánál. Kossuth-u. 18, kézimunkaüzlet. 655

KIADÓTULAJDONOS:
SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R. T.

76- és felelőszerkesztő círelős kiadó:
Dr. Paál Árpád Dr. Scheffler Ferenc
Szent László-nyomda Rt.
Lászlófalva

Készült a Szent László-nyomda r. l. körtorgógépén. Nagyvárad, Szilagyí Dezső-utca 5. szám

Most jelent meg:

Dr. Eröss Alfréd
összeállításában:

Egyház és élet

erdélyi katolikus évkönyv

Ara: 6 P.

Beszerezhető a Magyar Lapok kiadóhivatalánál.